

Latvija 2030

Mecenāta Ulda Šalajeva organizētā
Latvijas mēroga projekta
"Latvijas nākotne ... Eiropā.."
eseju konkursa dalībnieku nozīmīgākie
IETEIKUMI, ATZIŅAS un PĀRDOMAS.

2018.gada februāris
Briselē, Beļģijas Karalistē

Uldis Šalajevs

#*Latvijas*Nakotne*Eiropa*
#*LV2030*

**Mecenāta Ulda Šalajeva organizētā
Latvijas mēroga projekta "*Latvijas nākotne ... Eiropā..*"
eseju konkursa dalībnieku nozīmīgākie
ieteikumi, atziņas un pārdomas.**

2018.gadā februārī
Briselē, Beļģijas Karalistē

Atziņas no autoru iesniegtajām esejām apkopojis:
Uldis Šalajevs, Latvijas mēroga projekta "*Latvijas nākotne... Eiropā..*" idejas
autors un tā vadītājs

#LatvijasNakotneEiropa #LV2030

© Šalajevs, Uldis. "Mecenāta Ulda Šalajeva organizētā Latvijas mēroga projekta "Latvijas nākotne ... Eiropā.." eseju konkursa dalībnieku nozīmīgākie ieteikumi, atziņas un pārdomas." Brisele, Beļģijas Karaliste, 2018, uz 61 lpp.

Visi fotoattēli marķējami kā © "Latvijas mēroga projekta "Latvijas nākotne... Eiropā" arhīvs, 2018.", izņemot gadījumos, ja norādīts citādi.

Daļēja šīs informācijas pārpublicēšana ir atļauta nekomerciālos nolūkos, pirms teksta fragmenta norādot tā autoru un materiāla publicēšanas datumu. Atļauju pārpublicēt visu dokumentu var pieprasīt no informācijas apkopotāja:
Uldis.Salajevs.Konkurss@gmail.com.

Fotogrāfs: Ralfs Cimermanis

Logotipa un vāka noformējums pēc projekta vadītāja idejām: Emīls Garjānis.

Latvijas mēroga projekts "Latvijas nākotne ... Eiropā.." ir Ulda Šalajeva brīvprātīga iniciatīva, tas finansēts no viņa personīgajiem līdzekļiem.

#LatvijasNakotneEiropa #LV2030

Priekšvārds

Ir tikai dažas lietas, ko mēs dzīvē nevaram mainīt - izvēlēties savu dzimšanas vietu - valsti - un laiku. Viss pārējais ir mūsu pašu rokās! Mēs katrs esam atbildīgi ne tikai par savu dzīvi, bet arī par citu līdzcilvēku likteņiem. Visiem sen zināms, ka pasaulē lietas ir saistītas - "*no nekā nekas nerodas*" (latīņu val.: *ex nihilo nihil fit*, Parmenides) un "*nekas nekur nepazūd*" tāpat vien...

Latvijas mēroga projekta "*Latvijas nākotne...Eiropā*" eseju konkursa mērķis ir veicināt Latvijas sabiedrības, īpaši jauniešu, aktīvu iesaisti valsts attīstības plānošanā turpmākās Eiropas Savienības attīstības kontekstā līdz 2030.gadam. Bez šaubām, mums jāņem vērā arī Apvienotās Karalistes potenciālā izstāšanās no 28 Eiropas Savienības valstu saimes, kā tā ietekmēs Latvijas attīstību un lomu ES valstu ģimenē. Jaunieši no dažādiem Latvijas reģioniem un novadiem atsaucās šim aicinājumam, iesniedzot savu redzējumu un pārdomas par Latvijas nākotni Eiropā. Šajā darbā esmu apkopojis viņu ieteikumus, atziņas un pārdomas.

Projekta "*Latvijas nākotne...Eiropā*" eseju konkursa īstenošanu mani iedvesmoja 2017.gada 1.martā publicētā Eiropas Komisijas (EK) [*Baltās grāmatas par Eiropas nākotni*](#). Arī Eiropas Komisijas (EK) priekšsēdētāja Žana Kloda Junkera (*Jean-Claude Juncker*) uzruna Eiropas Parlamenta deputātiem 2017.gada 13.septembrī Strasbūrā, kur EK prezidents norādīja, ka vēlas uzsākt procesu, kurā Eiropas iedzīvotāji paši nosaka savu ceļu un savu nākotni - "*Tiem, kuri vēlas veidot mūsu kontinenta nākotni, būtu labi jāizprot un jāciena mūsu kopīgā vēsture. Tas ietver arī šīs četras [Igaunija, Latvija, Lietuva un Rumānija] valstis. (..) Eiropas Savienība bez tām nebūtu vienots veselums (..), mums jau šodien ir jāsaprot rītdienas [Eiropas] Savienībai.*"¹

Iesniedzot šo ideju apkopojumu valsts politikas plānotājiem un publicējot to plašākai sabiedrībai, es vēlētos, lai vismaz dažas, tās labākās un spožākās idejas, ko jaunieši ir skaidri paiduši, tiktu realizētas jau tuvākajā laikā. Mēs katrs vēlamies dzīvot sakārtotā un laimīgā vidē. Mēs katrs varam pielikt roku tagad, "*lai lielais darbs uz priekšu iet*"! Mēs katrs varam radīt vidi, kurā ikviens var justies lepns, drošs un laimīgs - par savu zemi, par savu kultūru, tradīcijām. Kad būsīm stipri paši, mēs varēsim palīdzēt arī citiem līdzcilvēkiem pasaulē.

Uldis Šalajevs
Latvijas mēroga projekta "*Latvijas nākotne ... Eiropā..*" idejas autors un tā vadītājs
Briselē, Beļģijas Karalistē, 2018.gada 28.februārī

¹ "Komisijas priekšsēdētāja Žana Kloda Junkera runa par Stāvokli Savienībā 2017.gads" Eiropas Parlamentā (Strasbūrā, [13.09.2017.](#))

Satura rādītājs

Priekšvārds	4
Satura rādītājs	5
Kopsavilkums.....	6
1. Latvijas mēroga projekta "Latvijas nākotne ... Eiropā.." eseju konkursa konteksts.....	10
2. Eseju konkursa žūrijas komisija	12
3. Eseju autoru norādītie Latvijas izaicinājumi un piedāvātie priekšlikumi situācijas uzlabošanai	13
4. Apbalvošanas ceremonija	43
4.1. Ielūgumi.....	43
4.2. Eseju konkursa žūrijas komisijas lēmums	44
4.3. Godalgoto vietu ieguvēji	45
4.4. Simpatijas balvu saņēmēji.....	48
4.5. Pateicības rakstu saņēmēji.....	48
5. Eseju autori	49
6. Sabiedrības iesaiste.....	50
7. Pateicība.....	51
8. Turpmākais	51
9. Kopsavilkums par projekta "Latvijas nākotne ... Eiropā" vadītāju.....	52
10. Mecenāta Ulda Šalajeva projekts "Latvijas nākotne ... Eiropā.." eseju konkursa nolikums...	54

Kopsavilkums

Mecenāts un starptautiskās organizācijas "[ONE](#)" Jaunatnes vēstnieks Beļģijā Uldis Šalajevs 2017.gada 18.septembrī izsludināja Latvijas mēroga projekta "*Latvijas nākotne ... Eiropā..*" eseju konkursu jauniešiem.

Jaunieši vecumā līdz 35 gadiem, neatkarīgi no tā, kur viņi šobrīd mācās, strādā, dzīvo - gan Latvijā, gan arī ārpus tās - tika aicināti uzrakstīt un iesniegt līdz 2017.gada 30.novembrim argumentētu eseju - 3000 līdz 5000 vārdu - par to, kāda būs Latvijas loma un kā tā attīstīsies jaunajā Eiropas Savienības (ES) valstu saimē līdz 2030.gadam, ņemot vērā Lielbritānijas izstāšanos no 28 valstu ES 2019.gadā. Esejas autoram, īsumā raksturojot problēmas Latvijā Eiropas Savienības kontekstā, pēc saviem ieskatiem bija jāpiedāvā konkrēti priekšlikumi šo problēmu risināšanā, rēķinoties ar Eiropas Komisijas 2017.gadā 1.martā publicēto [Baltajā grāmatā par Eiropas nākotni](#) piedāvāto scenāriju ieskicējumiem. Esejai bija jābūt autora paša iepriekš npublicētam oriģināldarbam.

Eseju konkurss tika plaši izziņots sociālajos medijos, kā arī izsūtīta informācija vairāk nekā 770 pamatskolu, vidējo un profesionālo izglītības iestāžu vadītājiem; valsts un privāto augstskolu rektoriem un pasniedzējiem fakultāšu dekanātos, katedrās, un koledžās visā Latvijā. Tāpat arī tika informēti vairāk nekā 450 NVO, nozaru asociācijas, arodbiedrības un to apvienības Latvijā, kā arī Latvijas diasporu organizācijas ārvalstīs. Pēc projekta informācijas publicēšanas sociālā tīmeklī *Facebook* to septiņu dienu laikā bija aplūkojuši vairāk nekā 15 tūkstoši lietotāji (jaunieši vecumā no 17 līdz 35 gadiem).

Konkursam iesniegtās idejas vērtēja Latvijas Ārlietu ministrijas valsts sekretārs [Andrejs Pildegovičs](#), Eiropas Komisijas ģenerālsekretāra vietniece [Ilze Juhansone](#), Latvijas Lauksaimniecības universitātes rektore [Irina Pilvere](#), portāla TVNET galvenā redaktore [Zita Lunde](#) un projekta idejas autors un vadītājs [Uldis Šalajevs](#). Pamatojoties uz eseju konkursa vērtēšanas komisijas lēmumu, labāko darbu autori tika aicināti uz konkursa noslēguma un apbalvošanas ceremoniju 2018.gada 16.februārī Rīgā, ES Mājā. Balstoties uz projekta "*Latvijas nākotne...Eiropā..*" žūrijas komisijas lēmumu, I vietu ieguva Otto Tabuns (26, Jelgava), II vietu - Edvarts Krusts (17, Jelgava), savukārt divas trešās vietas dalīja Lāsma Katkovska (21, Rēzekne) un Rihards Cīrulis (23, Priekuļu novads). Saskaņā ar eseju konkursa nolikumu, 1.vietas ieguvējs saņēma € 500, 2.vietas ieguvējs € 300 un divi 3.vietas ieguvēji katrs pa € 100 pirms nodokļu nomaksas no projekta "*Latvijas nākotne... Eiropā..*" vadītāja Ulda Šalajeva personiskajiem līdzekļiem. pateic Andreja Pildegoviča simpātijas balvu un pateicības rakstu par dalību eseju

konkursā Helmutam Mediniekam (22, Rugāju novads), pārstāvēt Ārlietu ministriju, pasniedza Zanda Kalniņa-Lukaševica - Ārlietu ministrijas parlamentārā sekretāre. Eiropas Komisijas ģenerālsēkretāra vietniece Ilze Juhansone pateicības rakstu par dalību eseju konkursā un savu simpātijas balvu pasniedza Nadeždai Griškjānei (Daugavpils).

Latvijas mēroga projekta "Latvijas nākotne ... Eiropā.."eseju konkursa dalībnieku ierosinājumi

Šī projekta ietvaros jaunieši likumdevējiem ierosina vairākus ieteikumus:

1. Izglītības kvalitātes veicināšana arī pasaules līmenī.

Pēc jauniešu domām, turpinot veikt izglītības reformas, nepieciešams pastiprināti ieviest finanšu pratības mācīšanu, budžeta plānošanu, nozīmīgāko par nodokļiem un to maksāšanas kārtību izglītības iestādēs. Šādas specifiskas un aktuālas zinības varētu sniegt profesionāli finanšu speciālisti vieslekciju veidā. Skolās klases audzināšanas stundās jauniešus vajadzētu informēt par nozīmīgākajām izmaiņām Latvijas likumdošanā, uzvedības etiķeti, pasaules kultūras un reliģiju atšķirībām. Tāpat skolēniem būtu vairāk jāattīsta kritiskās domāšanas spējas, jāizglīto jaunieši par viņu tiesībām, kā arī nepieciešams ieviest patriotiskās audzināšanas mācību priekšmetu. Visās Latvijas skolās būtu svarīgi skolēniem skaidrot izglītības ieguves nozīmīgumu jauniešu attīstībā un pilnvērtīgākas dzīves nodrošināšanā. Tas, savukārt, palīdzētu kāpināt valsts kopējo attīstību.

Kāds no eseju autoriem ierosina izveidot vienotu Baltijas valstu reģionālo augstskolu, kurā apvienotu lielākās Latvijas, Lietuvas un Igaunijas augstskolas, tādējādi dodot iespēju katrai valstij vairāk specializēties savā darbības sfērā. "*Baltijas augstskolu var sadalīt atkarībā no mācību programmas nozares katrā valstī,*" uzsver esejas autors. Ņemot vērā ikdienā notiekošo, cits esejas autors ierosina (visās) izglītības iestādēs kā obligātu mācību priekšmetu psiholoģiju. Lai veicinātu jauniešos inteliģentu saskarsmi ar citiem sabiedrības indivīdiem, cits autors piedāvā skolās ārpusstundu brīvajā laikā organizēt runas mākslas un debašu nodarbības, tādējādi jaunieši attīstītu spriestspējas un apgūtu strukturētas argumentācijas metodes. Iegūtās izglītības efektivitātes veicināšanā citi aicina rast iespēju pēc vidusskolēna izvēles padziļināti apgūt mācību priekšmetus sev visvairāk interesējošajās sfērās.

2. Latvija kā nozīmīgs inovatīvo risinājumu finanšu centrs Baltijas valstīs.

Arī uzņēmējdarbības jomā būtu nepieciešams veikt reformas. Pašvaldībām būtu regulāri jāorganizē bezmaksas biznesa, mārketinga un grāmatvedības apmācības, kā arī tās savas neizmantotās ēkas un telpas par nelielu īres maksu varētu izīrēt (jaunajiem) uzņēmējiem. Būtiski būtu veicināt tieši jauno uzņēmēju potenciāla attīstīšanu visos izglītības līmeņos, piemēram, ieviešot (inovatīvās) uzņēmējdarbības mācību priekšmetu. Spēcīga Baltijas reģiona finanšu centra

izveidošana palīdzētu ne tikai celt Baltijas prestižu, bet arī veicinātu iedzīvotāju optimismu par "nākotnes darba perspektīvām Baltijas valstīs". Jaunieši iesaka pievērst uzmanību "smilšu kastes" izveidei inovatīvo ideju testēšanai finanšu tehnoloģiju uzņēmumos "ar nopietniem nākotnes plāniem". Dalība "Ēnu dienas" projektā vairākas dienas (līdzīgi kā Vācijā un Austrijā), nevis pašreizējās vienas dienas laikā, jauniešiem dotu plašākas iespējas izzināt potenciālās profesijas sniegtās iespējas.

3. Sabiedrības izglītošanā ir nodarbinātības veicinošais spēks.

Latvijas nodarbinātības tēma parādījās teju vai katrā esejā. Kāds no eseju autoriem ierosina organizēt "bezmaksas kursus ikvienam" viņa izvēlētajā sfērā, nevis tikai bez darba palikušajiem iedzīvotājiem.

4. Droša Latvija drošā Eiropas Savienībā.

Attiecībā uz Latvijas drošību jaunieši ierosina formulēt jaunas ilgtermiņa Latvijas stratēģiskās prioritātes drošības politikā, aktīvāk iesaistīt nacionālo aizsardzības un drošības industriju, tādējādi Latvijas ražotāji vairāk varētu piedalīties pārnacionālu aizsardzības risinājumu izstrādē un to produktu piegādē NATO un ES vajadzībām. Tāpat arī aizsardzībā vairāk jāiesaista sabiedrība, t.i., zemessardze un jaunsardze. Latvijai kopumā jāveicina ES politiskā satuvināšanās, attīstot "federalizācijas nevis konfederalizācijas virzienu". Būtiski papildus konvencionālajai augstākā līmeņa drošībai arvien vairāk ņemt vērā arī individuālā līmeņa - cilvēkdrošības - elementus.

5. Medijiem vairāk jāatspoguļo pozitīvas ziņas

Arī Latvijas mediji un to darba kvalitāte tika apspriesta jauniešu esejās. Eseju autori aicina Latvijas medijus vairāk pievērsties tieši pozitīvo ziņu publicēšanā, piemēram, par veiksmīgiem Latvijas sasniegumiem (novados), Latvijas uzņēmēju panākumiem pasaulē, inovatīviem un unikāliem risinājumiem. Tas radītu Latvijas iedzīvotājos pozitīvāku attieksmi pret savu valsti un veicinātu Latvijas kā veiksmes stāstu zemi izplatību pasaulē. "Katrai tautai ir svarīgi, lai tai būtu savi varoņi vai tautas elki. Tie ir kā stimulsi jaunajai paaudzei, kā piemērs, kam sekot," norāda viens no eseju autoriem. Viņš arī aicina īpašu uzmanību pievērst datu aizsardzībai un ziņu manipulācijas apkarošanai.

6. Nodokļu politikas uzlabošana.

Veikt tādu nodokļu reformu, lai valsts nodevu nomaksa būtu izdevīgāka par tās nemaksāšanu. Piemēram, īpaši preču ražotājiem būtu jāpiemēro mazāki nodokļi nekā preču "pārpircējiem" jeb tās tirgotājiem, neatkarīgi no intelektuālās vai materiālās pievienotās vērtības. Tāpat arī valsts iestādēm nevajadzētu piemērot nodokļus summai, kas zemāka par iztikas minimumu, ņemot vērā Satversmē paredzētās tiesības uz cilvēka cienīgu dzīvi. Tā vietā būtu jāaprēķina jauna minimālā

iztikas summa ("diferenciācija") pilnvērtīgu cilvēktiesību īstenošanai un sociālās aizsardzības nodrošināšanai.

7. Latvija – īpaši pievilcīgs tūrisma reģions.

Kāds no eseju autoriem aicina izveidot speciālu struktūrvienību ("komiteju"), kuras "mērķis būtu tūristu piesaistīšana" - *"Latvija ir pārsteidzoša zeme, kurā ir daudz skaistu vietu, ko apmeklēt, bet tūristi par tām nezina."* Cits esejas autors rosina *"izveidot lielu atrakciju parku, ar ko Latvija varētu būt slavena"* pasaulē.

8. Latvijas likumdošanas reforma.

Attiecībā uz izmaiņām Latvijas likumdošanā Latvijas tiesību sistēma esot jātuvinā Lielbritānijas tiesību praksēm, lai nodrošinātu atbilstošu Latvijas iedzīvotāju cilvēktiesību aizstāvību. Tāpat arī, ņemot vērā Direktīvas ([Direktīva 2004/38/EK](#)) plašās ģimenes locekļu uzskaitījuma nesaderības ar Latvijas [Imigrācijas likumu](#), jaunieši ierosina labot Imigrācijas likumu un tajā paplašināt pašreiz Ministru kabineta noteikumos minēto ģimenes locekļa jēdzienu, tādējādi nenostādot Latvijas pilsoņus *"mazāk labvēlīgākā situācijā nekā citi ES pilsoņi"*. Jaunieši rosina valsts pārvaldi aktīvāk un plašāk izglītēt un veicināt cilvēku interesi par viņiem *"nodrošinātajām cilvēktiesībām"*, jo *"cilvēku labklājības līmenis, sociālā drošība un nākotne valstī balstās uz cilvēku zināšanām par cilvēktiesībām"*.

9. Tīra vide.

Attiecībā uz klimata pārmaiņu radītajām sekām, kāds no esejas autoriem aicina zinātniekus izstrādāt tādu sistēmu, kur spēkrata darbināšanas laikā tā radītās izplūdes gāzes varētu tikt izmantotas vairakkārt. Atkārtota izplūdes gāzu (siltuma) izmantošana automobiļu darbināšanā varētu uzlabot apkārtējo vidi.

10. Daudzu valstu sadarbība stiprina Latvijas pozīcijas starptautiskajā arēnā.

Ne mazāk svarīgs jauniešu priekšlikums ir izmantot *"valstu koalīciju"* principu īpaši svarīgu kopīgo jautājumu risināšanā, jo ar tās palīdzību lielāko problēmjautājumu risināšanā turpmāk kopīgi varētu pārstāvēt visu dalībvalstu intereses Eiropas Savienībā.

#LatvijasNakotneEiropa #LV2030

1. Latvijas mēroga projekta "*Latvijas nākotne ... Eiropā..*" eseju konkursa konteksts

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam

[2010.gada 10.jūnijā](#) Saeima apstiprināja [Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam](#).

"Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas uzdevumā ekspertu grupa asoc. prof. Roberta Kīļa vadībā ir izstrādājusi Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas *Latvija2030*" projektu²". Stratēģijas uzdevums bija "iezīmēt valsts attīstības vadlīnijas un telpisko perspektīvu laika periodam līdz 2030.gadam". Tomēr izmaiņas Eiropas Savienībā sāk krasi iezīmēties ar š.g. 29.marta notikumiem.

Lielbritānijas paziņojums par izstāšanos no 28 ES valstu saimes

2017.gada 29.martā Briselē Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes (AK) vēstnieks ES Tims Barovs nodeva premjerministres Terēzes Mejas oficiālo vēstuli Eiropadomes prezidentam Donaldam Tuskam, tādējādi iedarbinot [Lisabonas līguma 50.pantu](#) par izstāšanās kārtību no ES. No 2017.gada jūnija sākuma līdz 2018.gada oktobrim/novembrim norisinās sarunas starp AK un ES institūcijām par AK un tās turpmāko lomu 27 ES valstu saimē, atbilstoši [Līgumam par ES](#) darbību 218.panta 3.punktu. Ja netiek noteikts citādi, 2019.gada marta beigās AK vairs nav ES dalībvalsts.

Baltā grāmata par Eiropas nākotni

Š.g. 1.martā Eiropas Komisija nāca klajā ar Balto grāmatu par Eiropas nākotni. Baltā grāmata iezīmē sākumu procesam, kura ietvaros 27 ES valstīm jālemj par ES nākotni. Baltajā grāmatā ir aplūkoti Eiropas galvenie izaicinājumi un iespējas nākamajā desmitgadē. Tajā ir arī izklāstīti pieci scenāriji Eiropas Savienības iespējamajai attīstībai līdz 2025.gadam - atkarībā no tā, kādā veidā

ES izvēlēsies reaģēt:

- 1.scenārijs – turpināt iesākto. 27 ES valstis pievērs galveno uzmanību savas pozitīvās reformu programmas īstenošanai saskaņā ar Eiropas Komisijas 2014.gada pamatnostādņēm ["Jauns sākums Eiropai"](#) un [Bratislavas paziņojumu](#), par kuru 2016.gadā vienojās visas 27 dalībvalstis.
- 2.scenārijs – tikai un vienīgi vienotais tirgus. 27 ES valstis pakāpeniski pārorientējas uz vienoto tirgu, jo 27 dalībvalstis nespēj rast vienotu kopsaucēju aizvien vairākās politikas jomās.
- 3.scenārijs – tie, kas vēlas vairāk, dara vairāk. 27 ES valstis rīkojas tāpat kā pašlaik, taču atļauj dalībvalstīm, kuras to vēlas, vairāk sadarboties konkrētās jomās, piemēram,

²Latvijas Republikas Saeima. "[Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam](#)", 2010; skatīts 22.02.2018.

aizsardzībā, iekšējā drošībā vai sociālos jautājumos. Izveidojas viena vai vairākas "ieinteresēto valstu koalīcijas".

4.scenārijs – darīt mazāk, bet efektīvāk. 27 ES valstis koncentrējas uz to, lai vairāk un ātrāk gūtu rezultātus atsevišķās politikas jomās, vienlaikus darot mazāk jomās, par kurām uzskata, ka rīcībai šajās jomās nav pievienotās vērtības. Uzmanība un ierobežotie resursi tiek koncentrēti izvēlētās politikas jomās.

5.scenārijs – darīt daudz vairāk kopā. Dalībvalstis dažādās jomās nolemj, ka tām būs vairāk kopīgu pilnvaru un resursu un ka tās pieņems vairāk kopīgu lēmumu. Lēmumi Eiropas līmenī tiek pieņemti ātrāk, un tie tiek strauji īstenoti.

Eiropas Komisija ir izstrādājusi vairākus pārdomu dokumentus par šādiem jautājumiem:

- [Eiropas sociālās dimensijas izstrāde](#);
- [ekonomiskās un monetārās savienības padziļināšana](#), balstoties uz piecu priekšsēdētāju 2015.gada jūnija ziņojumu;
- [globalizācijas lietderīga izmantošana](#);
- [Eiropas aizsardzības jomas nākotne](#);
- [ES finanšu nākotne](#).

Papildinformācija par Balto grāmatu par Eiropas nākotni:

- [Eiropas Komisijas preses relīze - Baltā grāmata par Eiropas nākotni: iespējas ceļā uz vienotību 27 ES valstu vidū](#);
- [Baltā grāmata par Eiropas nākotni](#).

Stāvoklis Eiropas Savienībā 2017.gadā.

- [Eiropas Komisijas priekšsēdētāja Žana Kloda Junkera runa](#) Eiropas Parlamentā (Strasbūra, 13.09.2017.);
- [Preses relīze un tās pavadošie dokumenti un faktu lapas](#) par stāvokli Eiropas Savienībā 2017.gadā.

2. Eseju konkursa žūrijas komisija

Latvijas mēroga projekta "Latvijas nākotne...Eiropā.." eseju konkursa žūrijas komisijas sastāvā bija pieci dažādu nozaru eksperti: eksperts ar plašām zināšanām Latvijas ārpolitikā, Eiropas Savienības un Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) drošības jautājumos, zinātnes pārstāvis ar plašu pieredzi Latvijas lauku attīstībā, augsta līmeņa eksperts ar zināšanām valsts pārvaldē, pārstāvis no Latvijas medijiem, kā arī konkursa organizatora pieredze darbā ar sfērām saistītas ar jauniešiem, starptautiskā pieredze ar ES politikas jomām un darba ikdiena ar vairākām ES institūcijām.

Vārds Uzvārds	Ieņemamais amats	Loma
Andrejs Pildegovičs	Latvijas Ārlietu ministrijas valsts sekretārs (www.mfa.gov.lv)	Žūrijas komisijas vadītājs
Ilze Juhansone	Eiropas Komisijas ģenerāls sekretāra vietniece (https://ec.europa.eu), iepriekš LR pastāvīgā pārstāve Eiropas Savienībā, ārkārtējā un pilnvarotā vēstniece	Žūrijas komisijas dalībiece
Prof. Dr.oec. Irina Pilvere	Latvijas Lauksaimniecības universitātes rektore (www.llu.lv)	Žūrijas komisijas dalībiece
Zita Lunde	Portāla TVNET galvenā redaktore (www.tvnet.lv)	Žūrijas komisijas dalībiece
Uldis Šalajevs	Mecenāts, projekta "Latvijas nākotne... Eiropā.." idejas autors un tā vadītājs; starptautiskās nevalstiskās organizācijas "ONE" Jaunatnes vēstnieks Beļģijā (brīvprātīgais darbs)	Žūrijas komisijas dalībnieks

3. Eseju autoru norādītie Latvijas izaicinājumi un piedāvātie priekšlikumi situācijas uzlabošanai

Izaicinājumi:	Esejas autora piedāvātie risinājumi:
– Izaicinājumi valsts aizsardzībai	– <i>Veicināt plašāku u brīvprātīgu līdzdalību Zemessardzē un Jaunsardzē;</i> – <i>(..) Papildus konvencionālajam, militārajam un augstākā līmeņa politiskajam drošības līmenim arvien vairāk ņemt vērā arī individuālā līmeņa – cilvēkdrošības un sabiedrības drošības – elementus.</i>
– Jaunas Latvijas stratēģiskās prioritātes (..) drošības politikas kontekstā	– <i>Nepieciešams formulēt jaunas ilgtermiņa prioritātes, tās iekļaujot valsts ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentos. (..) Jāizceļ konkrēti mērķi esošo institūciju ietvaros.</i>
– Pašreizējais saspīlējums attiecībās ar Krieviju	– <i>Pastāvot kopīgai ES pozīcijai, saglabāt aktīvus esošos politikas instrumentus, lai panāktu, ka Krievija izmaina [tās] uzvedību atbilstoši Briseles interesēm.</i> – <i>(..) Proaktīvi jāizmanto EDSO³ formāts dialogam ar Krieviju – vai nu pieņemot Krievijas rīcību un atsākot augsta līmeņa saziņu vai arī neļaujot EDSO formātu pārņemt Krievijas rīcības apoloģētikai. Latvijai būtiskākais ir pievērst uzmanību Helsinku sistēmas izīršanai un veicināt Eiropas drošības arhitektūras uzsvāra pārņemšanu no EDSO uz ES.</i>
– Nevalstiski aktieru radītie drošības jautājumi: terorisms	– <i>ES ietvaros jāturpina piešķirt resursus rūpniecisku un militāru bioloģisko, ķīmisko un radioaktīvo materiālu un atkritumu utilizācijai trešajās valstīs (piem. Centrālāzijā), novēršot pieaugošo draudu to izmantošanai terorisma nolūkos pret organizācijas dalībvalsti, to skaitā Latvijas, iedzīvotājiem.</i> – <i>Būtisks mērķis ir turpināt piesaistīt Eiropas Savienības un citu valstu un starptautisko organizāciju finanšu palīdzības instrumentus investīcijām Latvijā.</i>
– Nākotnes Eiropai attīstoties dažādos ātrumos	– <i>Latvijai ir jāveicina [Eiropas] Savienības politiska satuvināšanās, veicinot attīstību federalizācijas nevis konfederalizācijas vai kompartmentalizācijas virzienā.</i> – <i>Latvijai ir būtiski saglabāt Eiropas Savienību kā stabilāko un miermīlīgāko pasaules daļu, kuras pilntiesīga sastāvdaļa tā ir: Latvijai ir būtiski paturēt atvērtas robežas, iegūstot no vienotā tirgus un ieguldot tajā, kā arī ņemot vērā diasporas potenciālu valsts identitātes saglabāšanā pārnacionālā valstu savienībā. Latvijai ir būtiski uzturēt Savienības leģitimitāti un atbalstu Eiropas projektam, jo Latvijai būs mazāks zaudējums, ja nonāksim situācijā, kur tiešām "jāvaino Brisele," nevis situācijā, kur "Briseles" nav (Eiropas projekta izpratnē) un valsts var vainot pati sevi un to pelēko zonu, kurā tā atrastos.</i>

³ Red.: Eiropas Drošības un sadarbības organizācija

-Latvijai jāturpina iesāktais un Eiropas Savienība Latvijai nevar palikt tikai un vienīgi vienotais tirgus. Tāpat arī Latvijai nemaz nav vēlams Savienība, kas ieņem ātrumu, kuram Latvija nevar tikt līdzī un paliek ārpusē, atgriežoties deviņdesmitājo gadu konfigurācijā visur pa vidu, bet tā īsti paliekot vienai pašai iepretim jebkuram citam.

Atziņas:

Kolektīvā drošība, terorisms

- Latvijai aktīvi jāstrādā, definējot ilgtermiņa stratēģiju (..) stabilas un vienotas Eiropas nostiprināšanā, kas nodrošinās ne vien pagaidu mieru, sagaidot valsts simtgadi, bet arī ļaus [Latvijai] sasniegt nākamo.
- Multipolārā starpkaru sistēma bija labvēlīga neatkarības saglabāšanai, taču atgriešanās pie bipolāras sistēmas Otrā pasaules kara priekšvakarā veicināja Latvijas okupāciju.
- (..) Bipolārās⁴ sistēmas sabrukums, kas sniedza Latvijai iespēju atgūt neatkarību, bija tik oportūnistisks tieši pateicoties nestabilitātei un anarhijai, kas to pavadīja. Būtiskas sekas tas atstāja tieši individuālajā – cilvēkdrošības līmenī (..).
- Eiropas kontekstā Latvijai jāvar demonstrēt savas ekspertīzes nišas. (..). [Mēs] stingri stāvam Rietumos, taču mums ir viens no vislabākajiem skatiem uz Austrumiem. (..) Ģeogrāfiskais tvērums ir sekojošs: Krievija, Austrumu partnerība un Centrālāzija, Ķīna.
- (..) Ir skaidrs pirmais ārpolitikas un drošības jautājums, kuru valstij jārisina gan nacionālā, gan Eiropas kontekstā. Tas ir jautājums, kas nav mainījies un nemainīsies pārskatāmā nākotnē. Tā ir Krievija. (..) Latvijas, kā arī ES un Krievijas, attiecību stāvoklis jāvērtē no reģionālā līmeņa perspektīvas.
- Būtiski pateicoties Krievijai, Latvijas drošības politika ir sekmīgi balstījusies uz kolektīvās drošības formātu, lai novērstu nozīmīgākos konvencionālos apdraudējumus.
- Krievija faktiski neatzīst atjaunotās Latvijas valstisko pēctecību kā 1918.gada 18.novembrī dibinātās republikas tiesiskajam turpinājumam. Līdz ar to Latvijas pamata vērtības (core values⁵) nesakrīt [ar] Krievijas interesēm no reālisma, konstruktīvisma vai ideālisma/liberālisma pozīcijām. Vienlaikus, Latvijas puse bija spējīga saglabāt konstruktīvi lietišķas attiecības, būtiski neņemot vērā minētos jautājumus līdz brīdim, kad sākās Krievijas agresija Ukrainā.
- Eiropas Savienība ir Krievijai nozīmīgākais ekonomiskais partneris. (..). Eiropas Savienība var panākt ja ne gluži Krievijas uzvedības maiņu, bet gan tās agresīvo aspektu ierobežošanu, atņemot šādai uzvedībai nepieciešamos resursus vai arī radot izpratni par iespējamiem zaudējumiem, tādu turpinot. Alternatīvas ir pasīvi turpināt gaidīt Krievijas uzvedības maiņu, vai arī sākt "līdēt baltas lapas", pieņemot Krievijas rīcību vai arī vērtējot to sekundāri, vispirms akcentējot kopīgas drošības intereses starptautisku draudu kontekstā.
- Latvija ir kļuvusi par integrālu Rietumu bloka sastāvdaļu, gan transatlantiskā, gan Eiropas kontekstā. Vienlaikus, Latvija ir bloka robežreģions. Tas var sniegt transakcionālas iespējas kā koridors starp blokiem, taču rada izaicinājumus, ja savs vai kaimiņos esošais bloks vājinās. Sava bloka, šajā gadījumā – Eiropas Savienības vājināšanās (t.sk. vairāku ātrumu Eiropas rašanās), rezultātā Latvijai vājināsies iespēja amplifēt savas nacionālās intereses, turklāt bloka fragmentācija uz robežas ar citu bloku (Krievijas vadībā) radīs ekonomikai un cilvēkdrošībai nelabvēlīgu nestabilitāti. Savukārt Krievijas vadītā bloka vājināšanās padara Latviju par vienu no pirmajiem mērķiem konvencionālai vai nekonvencionālai agresijai

⁴ Red.: toreiz pasaulē dominēja divas lielvalstis – Amerikas Savienotās Valstis un Padomju Sociālistisko Republiku Savienība (PSRS)

⁵ Piemēram, salīdzinot ar Satversmes preambulā iekļauto vēstures izpratni un valsts starptautisko orientāciju.

- (ārējais ienaidnieks iekšējo problēmu aizklāšanai), vai arī valsts institūciju sabrukuma sekām.*
- *Kā parādījusi Lielbritānija, arī dezintegrācija vairs nav vien starptautisko attiecību teorija, bet gan reāls drauds Eiropai.*
 - *Latvijas starptautiskās iniciatīvas ir devušas ieguldījumu terorisma izplatības mazināšanā.*

ES attīstība

- *Būtiski vārīga ir prioritāte Eiropas Savienības attīstībai kā, faktiski, konfederālai nevis federālai valstij. No vienas puses, jautājums par nacionālās identitātes stiprumu ir nozīmīgs. No otras puses, ir jāizvērtē, vai Latvijai ir vieglāk amplificēt savas un reģionālās intereses vairāk vai mazāk centralizētā Eiropas Savienībā.*
- *Reģionālā formātā Latvijas balss vienmēr būs klusāka nekā Eiropas Savienības perspektīvā, kālab "vairāku ātrumu Eiropa" var likt zaudēt tās priekšrocības, kādas politiski Latvijai, kā mazākai valstij, vispār ir šādas institūcijas ietvarā.*
- *Latvijai, kas ir gan ES, gan NATO dalībvalsts, ir jāpievērš liela vērība ES drošības politikas attīstībai kontekstā ar saistībām, ko paredz gandrīz ekvivalents, tomēr atšķirīgais formāts. Plašāka drošības koncepta pielietošanai NATO ir rada iekšējo resursu tērēšanas jautājumu. Savukārt ES, kurai ir bagātāka pieredze "soft security" īstenošanā, NATO centieni veikt līdzīgas aktivitātes bez salīdzināmi nozīmīgāka rezultāta nozīmē darbību dublēšanu un papildus resursu izlietošanu bez papildus rezultāta.*
- *Pārvarot plaisas un turpinot slīpēt savienojumu punktus, kas pārvarējuši vairākus izaicinājumus un nu jau arī desmitgades, 2030.gadā [Eiropas] Savienība varēs darīt kopā daudz vairāk esot daudz labākā stāvoklī, vienlaikus saglabājot savu ģeopolitisko tvērumu un Eiropas pilsoņu kopumu.*

Līdz 2030.gadam

- *(..) Latvijai ir iespējams veicināt noteiktu EDSO funkciju pārskatīšanu un funkciju vai forumu pārņemšanu ES ietvarā, saglabājot dialogu gan ar ASV, gan [ar] Krieviju un Centrālāziju un citām EDSO formātā iesaistītajām valstīm.*
- *Nākotnes Eiropai attīstoties dažādos ātrumos, Latvijai parādās ārpolitiskās orientācijas riski. Latvijai iespējami draudi palikt izolācijā starp poliem, kļūstot par pārmaiņus asociētu, taču pastāvīgi nepiesaistītu starptautisko aktieri.*

Izaicinājumi:	Esejas autora piedāvātie risinājumi:
- Cilvēktiesības ir deklarētas, bet cilvēki tās nezina (...).	- Jāanalizē psihoemocionālie faktori, kādēļ cilvēktiesības nav [ieviestas ikdienā] vajadzīgajā līmenī. - Latvijas tiesību sistēma būtu jātuvinā Lielbritānijas tiesību sistēmai, lai nodrošinātu Latvijas Republikas iedzīvotāju cilvēktiesību aizstāvību. (...) Lielbritānijā (...) ir pietiekams finansējums, lai uzturētu cilvēktiesību sfēru augstā līmenī, tiesību īstenošana tiek bāzēta uz precedentu tiesību saimes (atšķirībā no Latvijas). (...) Lielbritānijā precedentu tiesību sistēmā tiesnesis ņem vērā ne tikai likumu, bet arī – pieņemtiem spriedumiem līdzīgās lietās – precedentus. Latvijā tiesa ņem vērā judikatūru, kurai nav tāda spēka kā precedentu tiesībām.
- Izglītība par cilvēktiesībām: - cilvēki neinteresējas par viņiem nodrošinātajām cilvēktiesībām	- Cilvēku labklājības līmenis, sociālā drošība un nākotne valstī balstās uz cilvēku zināšanām par cilvēktiesībām, tādēļ ir jāizglīto cilvēki par tām. - Nepieciešama izglītības reforma, kas paredzētu kritiskās domāšanas attīstību cilvēkos, skolēnos (...), [jo tad] ir iespējams veikt objektīvu faktu apskatu, kā arī veicināt interesi par problēmām sabiedrībā un to risināšanu (...). Jāmāca cilvēkiem domāt vispusīgi (...) [, pielietojot] kritisku domāšanu. - Jāveic informācijas telpas uzlabošana, respektīvi, jāatbrīvojas no sekundāras informācijas, bet jārod svarīgas ziņas par norisēm sabiedrībā un valstī. (...). Piemēram, novērojams, ka lielākajos Latvijas masu mediju interneta portālos (...) informācija, raksti ir identiski, kas norāda, ka sabiedrībai pieejama zemas kvalitātes un līmeņa žurnālistika. - Jāattīsta cilvēku izpratne un interese par viņiem nodrošinātajām tiesībām, lai cilvēki tās zinātu un prastu pielietot reālajā dzīvē.
- Cilvēktiesību sfēra ir cieši saistīta ar iedzīvotāju finansiālo stāvokli.	- Ja tiesnešiem tiktu paaugstinātas algas, samazinātos korupcijas gadījumi tiesu sistēmā, kā arī negodīgi izspriestu lietu skaits. (...). To varētu īstenot, izmantojot Starptautiskā valūtas fonda ieteikumu, ka būtu jālikvidē aptuveni 50%-60% tiesas sistēmas cilvēku [atbilstoši "Baltās grāmatas" IV scenārijam – "darīt mazāk, bet efektīvāk"]. - Latvijai tiesību jautājumā ir jātuvinās Lielbritānijai, jo, autoraprāt, tā ir ar pieredzi bagātākā valsts šajā sfērā, turklāt Lielbritānijā tiesas pastāv jau kopš agrajiem viduslaikiem. - Latvijai savi cilvēkresursi ir jātaupa un pareizi jāsadala katrā nozarē, turklāt tie ir jāatbalsta, kā to māca Eiropas Savienība. - Latvijai, esot Eiropas Savienībā, ir jāsmēlas jaunas idejas un risinājumi no citām ES dalībvalstīm, jo tām ir bagātāka pieredze cilvēktiesību jautājumos. - Jāattīsta cilvēktiesību joma, jo cilvēktiesību attīstīšana saistīta ar citiem valsts stāvokļiem - ekonomisko un cilvēku stāvokli, kā arī noskaņojumu (...). - Definējot cilvēktiesības, tās mācot cilvēkiem, tiktu panākts, ka sabiedrībā cilvēku attieksme citam pret citu, kā arī valsti uzlabotos. - [Attiecībā par ierēdniecību Latvijā]: Samazinot ierēdniecībā

		esošo cilvēku skaitu [par 50%-60%], varētu nodrošināt augstāku algu atlikušajiem darbiniekiem, tas nozīmē, ka darbs tiktu veikts efektīvāk, ātrāk un drošāk. (..). Ierēdņi, kuri tiktu atbrīvoti no darba, spētu uzlabot ekonomisko situāciju citās valsts sfērās [nozarēs], kurās trūkst cilvēkresursu (..). Piemēram, ierēdnis, kuram ir politoloģijas izglītība, varētu darboties žurnālistikā, analizēt politiskās nozares, kļūt par neatkarīgo žurnālistu. (..). Tādējādi tiktu panākts, ka valsts ierēdniecība darbojas ātrāk, efektīvāk un profesionālāk nekā šobrīd, turklāt tās darbības vidējie rādītāji tuvinātos Eiropas Savienības dalībvalstu vidējiem rādītājiem.
- [Vāja] pilsoniska sabiedrība		- Valstī jāuzlabo ekonomiskā situācija, lai varētu veidoties pilsoniska sabiedrība.
- Ekonomiskā uzlabošana	stāvokļa	- Jāpraktizē Starptautiskā valūtas fonda ieteikums par regulāru statistikas veikšanu attiecībā uz iedzīvotāju ekonomisko stāvokli. - Lai risinātu šo situāciju, būtu jāaprēķina jauna minimālā iztikas summa jeb iztikas minimuma diferenciācija, lai nodrošinātu pilnvērtīgu cilvēktiesību īstenošanu un sociālo aizsardzību. - Abus jēdzienus [Iztikas minimums"un ģeapliekamais minimums"] vajag apvienot. (..). Valstij nav tiesību piemērot nodokļus summai, kas ir iztikas minimuma līmenī, lai nodrošinātu Satversmē paredzētās cilvēktiesības uz cilvēka cienīgu dzīvi. (..). Ir jāveic cilvēku darba pienācīga apmaksa, kas tiek aprēķināta nevis pēc vidējām cenām, bet gan pēc patērētā laika darbā un preču izmaksu attiecības. - Valstī, autoraprāt, ir jārada nodokļu reforma, kuras īstenošanas rezultātā cilvēkiem nodokļu maksāšana būtu izdevīgāka par nemaksāšanu. (..). Nodokļu samazināšana veicinātu ekonomisko attīstību valstī. - Personām, kuras ražo preces, piemērojamiem nodokļiem vajadzētu būt zemākiem par tiem, kas piemērojami personām, kuras nodarbojas ar tirdzniecību neatkarīgi no intelektuālās vai materiālās pievienotās vērtības (..), jo arī mazākā nodokļu paaugstināšana ir liels nodokļu slogs.
- Publiskās informācijas kvalitāte , politisko partiju pasūtījumi, pašvaldību laikraksti		- Mediju portālos pieejamā informācija (..) nav pilnīga (..), turklāt ir grūti pārliecināties par informācijas faktu patiesumu, jo nav iespējas salīdzināt informāciju ar neatkarīgo žurnālistu ziņām. (..) Pašvaldībā esošā politiskā partija lobē laikrakstu, veicina tikai pozitīvo norišu publikācijas, laikraksti zaudē objektivitāti. [Tāpēc] valstī būtu jābūt valsts medijam un neatkarīgajiem žurnālistiem, kuri analizētu situāciju valstī, sabiedrībā, valsts mediju sniegto informāciju vērtētu ar kritiskās domāšanas palīdzību.
- Kritiskas domāšana , jo [skolēni] neizprot dažādu situāciju un norišu kontekstu		- Lai domātu kritiski, cilvēkiem jāmaca interesēties par svarīgām norisēm valsts ekonomikā, politikā un sabiedrībā. - Lai veicinātu kritiskās domāšanas attīstību skolās, skolēniem būtu jālasa vecumam atbilstoša literatūra, kas ir sarežģītāka par šī brīža skolas programmās esošo daiļliteratūru (..), lai iemācītos vērtēt situācijas un dažādas norises no atšķirīgiem

	<i>skata punktiem. (..) Būtu jā māca atšķirt patiesu no nepatiesas, maldinošas informācijas, kā arī jā māca tās izvērtēšana.</i>
- Kultūru, reliģiju un atšķirīgu viedokļu saskarsme.	- (..) <i>Pašreizējā situācijā Latvijas Republikas iedzīvotājs nav pietiekami aizsargāts cilvēktiesību jomā, tādēļ ka tās ir absolūti un imperatīvi deklarētas, bet netiek pareizi īstenotas.</i>

Atziņas:

Cilvēktiesības

- (..) *Jebkuras valsts sabiedrības pamats ir cilvēktiesības.*
- *Cilvēktiesību sfēras nozīmīgums strauji pieaug visā pasaulē un arī Latvijā.*
- *Latvijā ir stingri deklarētas cilvēktiesības, tās netiek realizētas nepieciešamajā līmenī.*
- *Cilvēktiesību īstenošana reālajā dzīvē ir cieši saistīta ar valsts ekonomisko stāvokli.*
- *Arvien biežāk ir novērojamas kultūru, reliģiju un atšķirīgu viedokļu saskarsmes, kas bieži vien var kļūt no saskarsmes par sadursmi.*
- *Konkrētie terorakta veicēji, autoraprāt, nezina, kādas ir cilvēktiesības ES, piemēram, reliģijas brīvība (..).*
- *Vairums mūsdienu attīstīto valstu ir nonākušas ekonomiski labvēlīgā situācijā, tādēļ šajās valstīs arī cilvēktiesības tiek kvalitatīvi īstenotas. Tāpat kā zelts ir naudas segums, arī nauda un ekonomiskā labklājība ir cilvēktiesību segums (..).*
- (..) *Cilvēktiesības ir jāizprot un pareizi jāizmanto situācijās, kad tas ir nepieciešams.*
- *Viens no cilvēktiesību stūrakmeņiem demokrātiskā valstī ir tiesības uz patiesu informāciju. (..). Ilgtspējīga informācijas telpa ir valsts stabilitātes nodrošinājums.*
- (..) *Cilvēki dzīvo informatīvā vakuumā, respektīvi, cilvēkiem ir nevis dziļa, analītiska informācija, bet gan neprofesionāli mediji un sociālie tīkli, kas sniedz neprecīzi atspoguļotu informāciju.*
- *Attīstot kritisko domāšanu, uzlabotos cilvēktiesību izmantošana un realizācija Latvijā, jo cilvēki kritiski vērtētu iegūstamo informāciju. (..). Cilvēki būtu politiski aktīvāki, pārzinātu sabiedrības vēlmes un norises, ieteiktu risinājumus, respektīvi, pārtrauktu šī brīža nosacīto pasivitātes politiku, (..) liktu apzināties cilvēkiem savas garantētās cilvēktiesības.*
- (..) *Sabiedrība, kas nezina savas cilvēktiesības, nav brīva (..).*
- (..) *Vara ir tikai un vienīgi tautas rokās, kas nozīmē, ka tautai ir jāzina savas tiesības (..).*

Iztikas minimums

- *Iztikas minimuma jomā valsts stagnē.*

Izaicinājumi:	Esejas autora piedāvātie risinājumi:
Migrācija - Direktīvas plašā ģimenes locekļu uzskaitījuma nesaderība ar nacionālo Imigrācijas likumu: Direktīva [Direktīva 2004/38/EK] aptver ļoti plašu ES pilsoņa ģimenes locekļa jēdzienu, tomēr nacionālais Imigrācijas likums tik plašu ES pilsoņa ģimenes locekļa jēdzienu neatzīst (..), tādējādi Latvijas pilsoņi tiek nostādīti mazāk labvēlīgākā situācijā nekā citi ES pilsoņi⁶. (..) Direktīva ir iestrādāta Latvijas nacionālajos likumos kā 2011.gada 30.augusta Ministru kabineta noteikumi Nr.675 Kārtība, kādā Savienības pilsoņi un viņu ģimenes locekļi ieceļo un uzturas Latvijas Republikā" nevis nacionālais likums.	- Attīstīt tā saucamo "daudzātrumu Eiropas ideju." Tas nozīmē, ka tālākie ES padziļinājumi un integrācija varētu notikt atsevišķu valstu starpā. Piemēram, izveidot ieinteresēto valstu koalīciju grupu, lai standartizētu ES pilsoņa ģimenes locekļa jēdzienu saistībā ar LV [Latvijas] nacionālo likumu. - Nepieciešams Ministru kabineta noteikumos minēto ģimenes locekļa jēdzienu ieviest Imigrācijas likumā. Tādā veidā būtu iespējama ģimenes locekļa jēdziena Direktīvas izpratnē pielietošanas bez robežšķērsošanas elementa.
- Latvija] spēlē mazu lomu svarīgu jautājumu noteikšanā ES institūcijās	- Veidot (..) "valstu koalīcijas" (..), kas turpmāk pārstāvēs visu dalībvalstu intereses kopīgi. (..). Mazāka skaita valstu grupu iniciatīvas var būt efektīvāks līdzeklis kā pārstāvēt un risināt katras dalībvalsts aktuālos problēmjautājumus. (..) [Latvijas] tiesību sistēmā šī Direktīva [Direktīva 2004/38/EK] ir ieviesta nevis kā likums, bet gan kā Ministru kabineta noteikumi, kas hierarhiski ir ar juridiski zemāku spēku nekā Imigrācijas likums. (..). Valstu koalīciju" sanāksmēs būtu nepieciešams arī vienoties par katras dalībvalsts tiesībām un pienākumiem. (..) [tajā] varētu apvienot savus standartus un nacionālajās tiesībās reglamentētos ģimenes locekļa jēdzienus. Šo sanāksmju rezultāts varētu būt noslēgta, pagaidām citām ES dalībvalstīm juridiski nesaistoša vienošanās, piemēram, par ģimenes locekļa jēdziena uzskaitījuma standartizāciju. - [Veicot nepieciešamās izmaiņas ES likumdošanā, pašreizējais normatīvais akts – Direktīva - būtu jāaizstāj ar regulu, jo] tas samazinātu tādu globālu problēmu, kas nav tikai (..) [Latvijā], bet visā ES, kā [, piemēram,] fiktīvās laulības vai citas ar imigrāciju saistītās problēmas.

⁶ Dupate K. Dalības ES ietekme uz imigrācijas tiesisko regulējumu Latvijā. Apgrieztā diskriminācija. Jurista Vārds.2013. Nr. 31 30.jūlijs. 2.lpp.

Vispārīgās atziņas:

- Iestāšanās ES Latvijai radīja jaunu pārmaiņu laikmetu - atdzimšanu, iespēju integrēties ES dalībvalstu vidū un iegūt visas tās privilēģijas, ko sniedz ES, piemēram, Šengenas zona.
- Direktīvas/[Direktīva 2004/38/EK](#)/ plašā ģimenes locekļu uzskaitījuma nesaderība ar nacionālo [Imigrācijas likumu](#) rada situāciju, (..) [kurā] trešo valstu pilsoņi noslēdz laulības, piemēram, ar LV pilsoņi, lai pēc laulību ceremonijas emigrētu uz citu ES dalībvalsti, un, pamatojoties uz Direktīvas plašo ģimenes jēdzienu, tiem līdzī varētu doties visi iepriekšējās mītnes zemes "ģimenes locekļi." Šis noregulējums rada sekojošas problēmas. Pirmkārt, fiktīvās laulības, kuras tiek slēgtas nevis aiz cilvēciskām jūtām, bet gan aiz aprēķina, lai ar laulību iegūtu piederību ES un iespēju baudīt ES tiesību aktu labvēlību. Otrkārt, LV pilsoņiem, neemigrējot, tiek liegts šis plašais ģimenes locekļa noregulējums, tāpat LV pilsonis nevar veidot uz patiesām jūtām balstītu kopdzīvi LV ar trešās valsts pilsoni, [kurš] rada tā saucamo āpgrieztu diskrimināciju."
- [Latvija] spēlē mazu lomu svarīgu jautājumu noteikšanā ES institūcijās.
- Saskaņoti sociālie standarti, šajā gadījumā arī ģimenes locekļa jēdziens, sniedz noteiktību gan ES pilsoņiem, gan pašiem (..) [latviešiem] vai citas valsts pilsoņiem.
- "Valstu koalīcijas" ir praktisks veids, kā mēģināt apvienot šķietamās pretrunas ES (..) sauklī "vienoti daudzveidībā."
- (..) Nākotnē ES var darboties tikai Valstu koalīcijās," jo ES dalībvalstu kļūst arvien vairāk un darbības sfēru arī. Tādēļ ES institūcijās arvien grūtāk pieņemt lēmumus. (..) Pievienojoties jaunām dalībvalstīm, ES palielinās darbību virzienu skaits. Lai šos visus darbības virzienus aptvertu tiesiski un demokrātiski, ir nepieciešama ES dalībvalstu piekrišana. Mūsdienās to visvieglāk izdarīt valstīm, kas vēlas darīt vairāk, apvienojoties un risinot problēmas.
- (..) Pašlaik nav rodams saprātīgs pamatojums, ar ko āpgrieztā diskriminācija "imigrācijas jomā" varētu būt attaisnojama tieši no nacionālo tiesību konteksta. (..) Pašlaik vairākas ES dalībvalstis (Itālija, Spānija) ir atzinušas šīs āpgrieztās diskriminācijas "prettiesiskumu" tieši no savu nacionālo tiesību perspektīvas. (..) Valstis ir izslēgušas tādas iespējas varbūtību, ieviešot nacionālajos tiesību aktos vienādu izpratni par ģimenes jēdzienu.
- (..) "Āpgrieztā diskriminācija," kas izriet no Imigrācijas likuma, ir bez saprātīga pamata un līdz ar to arī nesamērīga. [Autors uzskata, ka vajadzētu] ņemt vērā arī sociālo kontekstu, proti, ne tikai tiesību uz ģimenes dzīvi, aizsardzību, bet arī faktu, ka [Latvijas] iedzīvotāju kļūst arvien mazāk.
- (..) Dalībvalsts, šajā gadījumā LV [Latvija], pati var paredzēt, ka "āpgrieztā diskriminācija" ir aizliegta un pasludināt to par antikonstitucionālu.
- Imigrācijas likuma izrietošā "āpgrieztā diskriminācija" ir nepamatota, kas būtiski ierobežo LV [Latvijas] pilsoņu tiesības.
- Šīs problēmas atrisinājums samazinātu fiktīvo laulību noslēgšanas skaitu (..), palielinātu valsts pamatvienību – ģimeņu veidošanos, (..), jaunajai ģimenei nevajadzētu doties prom no LV [Latvijas], lai vīra ģimenes locekļi spētu ierasties pie viņiem.

Izaicinājumi:	Esejas autora piedāvātie risinājumi:
Migrācija: – Jauniešu emigrācija no Latvijas, lai dotos labākas dzīves meklējumos uz citām Eiropas Savienības valstīm	– <i>Patriotiskā audzināšana, Latvijas vēstures pastiprināta mācīšana, kultūras un tradīciju stiprināšana, uzņēmējdarbības uzsākšanas apmācības, izglītības svarīguma skaidrošana un finanšu pratības⁷ mācīšana.</i> – <i>[Ārvalstu mītnes zemē esošā] pašvaldība regulāri (..) rīko pašvaldības pārstāvju tikšanās ar emigrējušajiem [tautiešiem no Latvijas novadiem].</i> – <i>Pašvaldībām vajadzētu aktīvāk strādāt pie tā, lai novads būtu pievilcīgs ģimenēm ar bērniem, uzņēmumiem, investoriem (..). Pašvaldības iespējas uz nodokļu atlaidēm, komunālo rēķinu samazināšanu, dažāda veida atvieglojumiem (..), pašvaldībām savās iespēju robežās vajadzētu saglabāt kontaktu ar tiem cilvēkiem, kuri ir devušies uz ārzemēm.</i>
Vērtības: – Ģimenē un skolās nepietiekama patriotiskā audzināšana	– <i>Ieviest patriotiskās audzināšanas [mācību] priekšmetu pilnīgi visās Latvijas skolās. (..) Latvijas skolās svētku un atceres dienu veiktajos pasākumos pasniedzējiem vajadzētu aktīvāk skaidrot konkrētās svētku, atceres vai piemiņas dienas nozīmi. Šādam [mācību] priekšmetam ir jāklūst par neatņemamu Latvijas izglītības sistēmas sastāvdaļu. (..) Pasniedzējiem būtu pastiprināti jāpievērš uzmanība valstij svarīgu vēstures notikumu skaidrošanai. (..). Vajadzētu veicināt skolēnu došanos ekskursijās uz muzejiem, senajām kauju vietām, kultūras pieminekļiem un citiem pasākumiem.</i>
Izglītība: – Uzņēmējdarbības uzsākšanas apmācības	– <i>Uzņēmējdarbības [mācību] priekšmeta ieviešana skolā palīdzētu jauniešiem dot iemaņas un zināšanas pašiem savu uzņēmumu izveidošanā. Šo priekšmetu varētu skaidrot arī ekonomikas vai cita līdzīga mācību priekšmeta ietvaros (..).</i> – <i>[Pašvaldībās] regulāri pasniedzot bezmaksas biznesa, mārketinga un grāmatvedības apmācības. (..) Pašvaldība savas tukšās pašvaldības ēkas izīrē par zemu īres maksu (..).</i> – <i>Pārāk daudz tiek vērsta uzmanība uz citu valstu vēstures notikumiem, bet vajadzētu veltīt lielāku uzmanību Latvijas vēstures pastiprinātai mācīšanai. Mēs dzīvojam Latvijā un mums ir jāzina savas tautas vēsture ļoti labā līmenī.</i>
– Nepietiekama finanšu pratības mācīšana	– <i>Skolas varētu piesaistīt finanšu speciālistus, lai tie savās vieslekcijās skaidrotu [finanšu pratības elementus], (..) kā taupīt un izlietot finanšu līdzekļus efektīvi, (..) mācīt, kā palielināt savus ienākumus.</i>
Mediji: – Latvijas informatīvajā telpā dominē negatīvas un nomācošas ziņas	– <i>Vairāk vērst uzmanību uz pozitīvo, uz Latvijas sasniegumiem, sportistu sasniegumiem, mākslinieku sasniegumiem, veiksmīgajiem uzņēmējiem, inovatīviem un unikāliem risinājumiem (..).</i>

⁷ Red.: *Finanšu pratība* ir prasmju kopums, kas nepieciešams, lai saprastu finanšu informāciju un izdarītu pareizus secinājumus, un pieņemtu kvalitatīvus finansiālus lēmumus (EPAL fokusa: Finanšu pratība; Eiropas Komisija).

- Vajadzētu veidot vairāk raidījumu, kā, piemēram, LTV [Latvijas Televīzijas] raidījums "Latvija var," kur tiek stāstīts par veiksmīgiem Latvijas uzņēmumiem, kuri ne tikai vērs savu darbību Latvijas tirgū, bet arī ārzemēs.
--

Atziņas:

Patriotisms

- Patriotiskā audzināšanu nenožīmē vien valsts svētku svinēšanu un atceres dienu atzīmēšanu. Tā iekļauj sevī seno tautas tradīciju kopšanu, Latvijas vēstures procesu skaidrošanu un saprašanu.
- (..) Valdība veic labu darbu tādā ziņā, ka tiek palielināts finansējums patriotiskās audzināšanas organizācijām un pulciņiem, piemēram, (..) jaunsargi, skauti un gaidas.
- Latvijas sabiedrību, neskatoties uz dažādo etnisko sastāvu, vieno Latvijas kultūra, tradīcijas, valoda un arī sports.
- (..) Patriotisma nepietiekamības līmenis ir viens no iemesliem, kādēļ jaunieši (..) uzreiz pēc skolas beigšanas dodas prom no Latvijas. Viņi neredz nākotni Latvijā un netic valstij. Daudziem šķiet, ka kaut kur citur būs labāk (..) [nekā] Latvijā. Būtu jāskaidro, ka Latvija ir izdevusies valsts, šeit ir mūsu mājas un tikai mūsu katra spēkos ir padarīt šo valsti labāku.

Valsts valoda

- (..) Valsts valodas zināšanas [mītnes zemē ārvalstīs] ir būtiska nepieciešamība. (..) Ja konkrētā persona valsts valodu nepārzina, tad ir jāizmanto tulka pakalpojumi [saziņai ar valsts pārvaldes iestādēm]. (..) Kā pozitīvs piemērs jāmin Valsts valodas centra veiktās darbības Latvijas (..) iedzīvotāju iesaistīšanā valsts valodas pozīciju stiprināšanā.
- Latvija ir pārāk maza valsts, lai to iedalītu labos un sliktos pilsoņos. Gribētu, lai valodas aspekts būtu tas, kas Latvijas iedzīvotājus vieno un stiprina, lai tā būtu zināma veida piederības zīme"šai valstij (..).

Izglītība

- (..) Izglītības nepieciešamība mūsdienās ir labas karjeras pamatnosacījums.
- Netiek skaidrotas kvalitatīvas izglītības sniegtās iespējas un nozīmīgums.
- (..) Jauniešu izglītībā līdzekļus taupīt nevajadzētu, jo tas ir ieguldījums nākotnē, kā rezultātā valsts ilgtermiņā būtu ieguvēja.
- Netiek skaidrots, kādas profesijas ir pieprasītas Latvijas darba tirgū un kādas nav. (..) Netiek salīdzināts atalgojuma līmenis pa nozarēm vai profesijām. (..) Reizēm jaunieši nelabprāt ieklausās tajā, ko vecāki iesaka, tādēļ svarīgi būtu, lai par šo jautājumu vismaz tiktu runāts skolā.
- Ja jaunieši jau agrā vecumā apzinātos izglītības svarīgo lomu dzīvē, tad, iespējams, ka liela daļa pret mācībām un skolu neizturētos tik vieglprātīgi.

Uzņēmējdarbība

- Jauni uzņēmumi nodrošinātu jaunas darbavietas, veicinātu valsts ekonomiskās situācijas attīstību un mazinātu cilvēku aizbraukšanu no reģioniem.
- Ja skolā pirmajās klasēs bērni tika iesaistīti skolas tirdziņos ar mērķi nopelnīt, tad vidusskolā ar peļņas gūšanu saistītās iemaņas tiek ierobežotas vien ar teorētiskiem uzdevumiem matemātikas un ekonomikas mācību priekšmeta ietvaros. Rezultātā, daļa skolnieku šīs prasmes neiegūst praktiskā līmenī (..).

Emigrācija

- (...) Jaunatne - tas ir nācijas pamats un nākotne. Bez jaunatnes nav nākotnes. (...) Vai šobrīd Latvijā ir svarīgāk izveidot labus ceļus vai sniegt lielāku atbalstu ģimenēm[?] (...) Es bez vilcināšanās varu apgalvot, ka svarīgāk tomēr būtu sniegt lielāku atbalstu ģimenēm, tātad – domāt par nākotni. (...) [Kurš] brauks pa tiem labajiem ceļiem, ja mēs nenodrošināsim saviem bērniem labāku nākotni? [Par Latvijas jauniešu patriotisma un valstiskuma apziņas veicināšanu] atbildīga ģimene, skola un valsts institūcijas.
- (...) Valsts jaunajos cilvēkos ir ieguldījusi savus resursus, bet rezultātā šo jauniešu intelektuālo un darba resursu izmantos citas Eiropas Savienības valstis. Citas Eiropas Savienības dalībvalstis savā rīcībā iegūst lielā mērā izglītotus, spējīgus un talantīgus jauniešus no Latvijas. (...) Jauniešu emigrācijas dēļ pazūd atgriezeniskā saite un rodas papildus slogs valsts sociālajai sistēmai.
- [Tautieši atgrieztos Latvijā, ja] cilvēki justu, ka ir kāds, kurš gaida mājās un ir gatavs palīdzēt atgriezties, ja šāda vēlme no tautieša puses ir radusies. (...) Viņi atgriežas Latvijā tādēļ, ka ir noilgojušies pēc mājām, ģimenes, radiem, draugiem, vides, kultūras. (...) Būtu jārada vide, kurā tautieši labprāt atgrieztos un talantīgi cilvēki gribētu dzīvot.
- (...) Tik mazai valstij kā Latvija ir ļoti būtiski, lai sabiedrība būtu vienota un tauta justos kā viens vesels. Neviss sašķelties atšķirīgā dēļ, bet gan apvienoties ap to, kas mūs vieno. Ap latviskumu un Rietumu civilizācijas vērtībām.

Mediji

- Tas, vai autora motīvs ir radīt sabiedrībā negatīvu noskaņojumu pret valstī notiekošo, paliek atklāts jautājums.
- Negāciju daudzums Latvijas informatīvajā telpā rada apstākļus cilvēku neapmierinātībai ar procesiem valstī, kā rezultātā daļai šo cilvēku rodas vēlme doties prom no Latvijas uz citu, labāku valsti.
- Katrai tautai ir svarīgi, lai tai būtu savi varoņi vai tautas elki. Tie ir kā stimulēšana jaunajai paaudzei, kā piemērs, kam sekot. Pozitīvo piemēru uzsvēršana varētu jauniešus motivēt un viņos radīt pārliecību, ka Latvija ir veiksmīga Eiropas Savienības dalībvalsts.

Drošība

- (...) arī līdz 2030.gadam Eiropas Savienības dalībvalstu skaits nesamazināsies un NATO nozīme reģiona drošības nodrošināšanā netiks apšaubīta.

Līdz 2030.gadam

- Latvija stiprinās savas pozīcijas Eiropas Savienības lēmumu pieņemšanā un veicinās Eiropas valstu saliedētību.
- Lai situāciju uzlabotu, ir jādara vēl vairāk. Galvenais virziens ir izglītības reforma.
- Jaunieši būs saliedētāki, viņi arvien vairāk apmeklēs patriotiskus pasākumus, kā rezultātā mazākumtautību jaunieši uzlabos valsts valodas zināšanas, arvien vairāk sekos latviešu tradīcijām, mazāk izjutīs etniskās nesaskaņas un jutīsies piederīgi šai valstij.
- Audzināsim patriotismu sevī un citos, kā arī vēl Latvijai daudz drošu lēmumu un rīcībspējīgu cilvēku.

Vispārīgās atziņas:

- *Mēs varam sevi saukt par Eiropas maizes klēti un justies par to lepni, bet neticu, ka ar graudiem vien mēs varam dzīvot pārticībā un radīt valsts pilsoņiem drošības sajūtu, [un] ka, dibinot ģimeni un radot vairāku bērnu, ar viņiem šajā valstī viss būs kārtībā.*
- *(..) Izsalkušam cilvēkam ir vērtīgāk iedot makšķeri, nevis pašu zivi. (..) Diemžēl ir gadījumi, kad, (..), saņemot mums iedoto makšķeri, mēs to pārdodam; par iegūto naudu nopērkam divas, nevis vienu zivi un jau pēc neilga laika atkal ciešam trūkumu.*
- *Mūsu lielākais resurss nav melnzemes ierobežotās platības, bet gan neizsmeļamais cilvēka prāts. (..) Mēs varam pasaulei piedāvāt spožus prātus. Pasaules vērtīgākais resurss ir cilvēks, un centīgu, talantīgu un mērķtiecīgu cilvēku Latvijā netrūkst.*
- *Latvijai ir samērā maza ietekme pasaules mērogā, taču Eiropas Savienības sastāvā mūsu iespējas palielinās.*
- *Pieņemot lēmumus, vienmēr jābūt tālredzīgiem, jādomā pasaules, nevis tikai nacionālajā kontekstā.*
- *Pasaule ir dinamiska, un tajā viss mainās, taču no tā nevajag baidīties. No katras situācijas var gūt labumu.*
- *Lai savas idejas varētu īstenot un kļūt arvien ietekmīgāki pasaules mērogā, mums nepieciešams pēc iespējas spēcīgāks un ietekmīgāks politiskais spēks, ar kuru sadarboties.*

Izglītība

- *Cilvēkos tiek ieguldīts pārāk maz, Latvijas iedzīvotāji netiek apgādāti ar pasaules līmeņa izglītību un globāli konkurētspējīga radošuma attīstīšanu jau skolas solā.*
- *Katram bērnam ir jāzina, ka viņam ir milzīgs potenciāls, un jādod viņam iespēja to īstenot.*
- *Ja Latvijas valsts vēlas būt turīga, tad jau no skolas laikiem skolēniem jā māca domāt tālredzīgi, uzņemties riskus un nebaidīties no lieliem izaicinājumiem.*
- *IT [informācijas tehnoloģijas ir] nozare, kur vajadzīgs intelektuālais resurss, zinātne, māksla. Šīs nozares ne vienmēr prasa milzu ražotnes, tehniku un neizpildāmus ieguldījumus, taču tās Latviju var padarīt par spēcīgu un vērā ņemamu valsti Eiropas Savienībā un pasaulē ilgtermiņā.*
- *Vērtīgākais resurss, kas šobrīd ir visvajadzīgākais un kuru gan Latvija, gan Eiropa pasaulei var piedāvāt, ir cilvēka intelekts, un pasaulei šobrīd tik ļoti nepieciešami (..) [ilgtspējīgi] risinājumi visdažādākajās jomās (..). Latvijas iedzīvotāju intelekts nākotnē būs daudz nepieciešamāks (..) [nekā] varam iedomāties. Kamēr kā prioritāti virzīsim cilvēku, viss būs kārtībā.*

ES fondi, tirdzniecība

- *(..) Vai šo iespēju apgūt Eiropas fondu naudu izmantojām gana tālredzīgi? Vai to spējam izmantot kā sēklu turpmākajai izaugsmei (..)? (..) Valsts labklājībai svarīga ilgtermiņa, nevis īstermiņa domāšana. No šādas īstermiņa domāšanas, kuru mums prātos atstāja Padomju Savienība, būtu jābūt tikušiem vaļā.*
- *Drīz Eiropas Savienības fondu nauda mums kā jaunajai Eiropas Savienības dalībvalstij beigsies. Turpmāk mēs varēsim savu labumu gūt no Eiropas Savienības tirdzniecības līgumiem, atvērtajām robežām un vienotās valūtas.*

Baltā grāmata par Eiropas nākotni: pārdomas un scenāriji attiecībā uz 27 ES valstīm

- *Baltā grāmata par Eiropas nākotni ir domāšanu veicinošs darbs. (..). Iepazīšanās ar Baltās grāmatas par Eiropas nākotni piedāvātajiem scenārijiem ir nepieciešama mums visiem.*
- *(..) Baltās grāmatas scenāriju sadaļa rada iespaidu, ka pat tās autori vēlējušies uzsvērt, ka atkāpšanās no esošā ceļa būtu neizdevīga teju visiem un ka vienīgais reālais risinājums ir turpināt iesākt, tikai ar vēl lielāku atdevi.*
- *Eiropas Savienības ietekme nozarēs mainās, taču, mainoties visdažādākajiem apstākļiem pasaulē, mainās arī katras nozares loma un ietekme.*

Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES

- *Brexit, pirmkārt, liek domāt par to, ka Eiropas Savienībai vairāk jākoncentrējas uz savu iedzīvotāju nostājas respektēšanu un drošību. Lai gan Latvijā ar cienījama dzīves līmeņa nodrošināšanu vēl nesokas tik labi, Apvienotajā Karalistē ar to problēmu nav. Tas parāda tikai to, ka ne visu uz priekšu virza ekonomiskas intereses un ieinteresētība izdevīgos tirgus līgumos.*
- *Brexit ietekmēs no Latvijas emigrējušo iedzīvotāju dzīvi, padarīs sarežģītāku un neizdevīgāku tirgošanos ar Apvienoto Karalisti. Taču šķiet, ka vissvarīgākais ir tas, ka Eiropas Savienības tēls tiek grauts un Savienība vairs nerada harmonisku un nesagraujamu tēlu (..).*

Migrācija, bēgļu krīze

- *Nav šaubu par to, ka miermīlīgiem bēgļiem, kuriem savā valstī vairs nav iespējas dzīvot miera apstākļos, ir jāpalīdz.*
- *Latvijā imigrācijas vilni mēs praktiski nejutām, taču, neraugoties uz to, šī Eiropas un pasaules krīze paspēja sašķelt arī Latvijas sabiedrību. Vairākās attīstītajās rietumvalstīs bēgļu krīze kļuva par piemēru tam, ka ir gadījumi, kad Eiropas Savienības pieņemtie lēmumi tās iedzīvotājiem raisa bažas par to, vai šī Savienība tiešā veidā ir lojāla tās iedzīvotājiem.*
- *Šī krīze bija kā labs indikators tam, ka arvien biežāk parādīsies sabiedrībai nepatīkami jautājumi, kurus šobrīd līdz galam nespējam atrisināt ar vienu spēcīgu nostāju. Tieši šāda veida domstarpības grauj Eiropas Savienību un Latviju no iekšienes.*

Eiropas Savienība

- *Šis ir lielvalstu un alianšu laiks. Gluži tāpat kā ekonomikā ir iestājies oligopola dominēšanas laikmets, arī politiski ietekme ir lielām savienībām, aliansēm un lielvarām, kas savā starpā risina aktuālos jautājumus.*
- *(..) Mēs labi apzināmies, ka Eiropas Savienības labklājība vistiešākajā līmenī ir saistīta ar Latvijas labklājību un drošību. Tāpēc mums, latviešiem, ir ļoti nozīmīgi ar lielu atdevi iesaistīties to problēmu definēšanā, kuru dēļ šobrīd pārmaiņas Eiropas Savienībā ir tik nepieciešamas.*
- *Eiropas Savienības vājināšanās nav izdevīga Latvijas tautai un nevienam mieru un stabilitāti mīlošam cilvēkam.*
- *Eiropai jābūt drošai un tai jāpalīdz veicināt drošību un labklājību arī citās pasaules valstīs, taču pie šiem cēļiem nodomiem ar pilnu atdevi mēs varam strādāt tikai tad, kad tam ir Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņu atbalsts.*
- *Mums kā Eiropas Savienības dalībniekiem ir daudz prioritāšu, taču vislabāk mēs varam attīstīties tad, kad jūtamies droši.*
- *(..) Lai sagaidītu vēl labākus rezultātus, mums ir jāuzņemas atbildība par turpmāko Eiropas likteņa lemlšanu un ar savu devumu jāiesaistās tik daudz, cik vien spējam. (..). Mūsu vajadzības un intereses vislabāk spējam apzināties tieši mēs paši.*
- *Protams, Eiropas Savienība ir pieļāvusi savas kļūdas, kuras, iespējams, katru dienu no jauna savos prātos izdzīvo un ekstāzē par tām gaviļē eiro skeptiķi. Pieļautās kļūdas ir cena, ko maksājam, lai iegūtu gaišāku nākotni. Katra pieļautā kļūda un tās sekas ir cena, ko atdodam, lai nākotnē kļūtu gudrāki. Ja mēs neturpināsim iesākto Eiropas vienotības ceļu, līdz šim pieļautās kļūdas būs veltas un nekļūs par neatņemamu sastāvdaļu lielai uzvarai. (..). Svarīgi, lai no katras kļūdas maksimāli daudz iemācāmies un tās vairs nekad nepieļaujam. (..). Mums tas jādara, mums šobrīd nav izvēles. Tas tiešā veidā vairo arī mūsu iespējas. Mums nav tik daudz līdzekļu, lai spētu turpināt ceļu vieni. Jo vairāk mēs iesaistīsimies Eiropas Savienības procesos, jo vairāk lēmumu būs labvēlīgi arī Latvijai. No labvēlīgiem lēmumiem Latvijai izriet arī tautas apmierinātība par mūsu valsti un Eiropas Savienību, kā arī atbalsts tās turpmākajai darbībai. (..) Nosargāt un vairo to, kas mums ir.*

- *Taču izvairīšanās no kopīgu mērķu izpildes un kopīga labuma gūšanas ir vienādi bīstama mums visiem.*
- *Eiropas Savienību vajag uztvert kā iespēju, nevis apgrūtinājumu. Mums jābūt gudriem, lai spētu būt vēl ietekmīgākas un spēcīgākas Eiropas Savienības dalībvalsts.*
- *Latvijai jābūt tādai, lai mēs būtu noderīgi un vajadzīgi Eiropas Savienībai. Šī saikne strādā abos virzienos. Mums jābūt ietekmīgas savienības dalībvalstij (..). Jo spēcīgāka būs Eiropas Savienība, jo tā sniegs vairāk iespēju mums kā Savienības dalībvalstij.*

Izaicinājumi:	Esejas autora piedāvātie risinājumi:
Migrācija: – Darbaspēka emigrācijas un iedzīvotāju novecošanas tendence valstī;	– Baltijas valstīm nekonkurēt savā starpā par labākiem investoriem un augsti kvalificētiem speciālistiem, bet vienoties un strādāt kopā (..) ["Baltās grāmatas" piedāvātais 3.scenārijs – "Tie, kas vēlas vairāk, dara vairāk"]. – Baltijas valstīm (Latvija, Lietuva un Igaunija) Eiropas Savienības kontekstā jāstrādā kopā un jākoncentrējas uz konkrētām nozarēm: – Baltijas valstu vienotais tirgus - izveidot kopīgu Baltijas valstu uzņēmumu (..), Baltijas reģiona inovatīvo finanšu iestāžu centru. – Baltijas valstu grupa (Latvija, Lietuva un Igaunija) strādā kopā un vienojas par kopīgu "Uzņēmējdarbības tiesību kodeksu" ("Baltā grāmata," 3.scenārijs), apvienojot uzņēmējdarbības tiesības, komerciesības un saistību tiesības jomas, lai palīdzētu Baltijas valstu uzņēmumiem viegli darboties pāri robežām. – Izveidot vienotu Baltijas valstu reģion[ālo] augstskolu, kurā apvienotu lielākās (..) augstskolas no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas. Baltijas augstskolu var sadalīt atkarībā no mācību programmas nozares katrā valstī. Piemēram, Latvijas filiāles mācību programma galvenokārt tiek vērsta uz finanšu, tiesību un humanitārajām zinātnēm, Lietuvas filiāle – (..) [specializētos inženierzinātnēs] (matemātika, fizika, ķīmija, bioloģija, u.tml.), bet Igaunija – [informācijas tehnoloģijās].
Uzņēmējdarbība: – Darbaspēka nepietiekamība un tā emigrācija	– (..) Ārzemju studentu piesaiste no vairākām pasaules valstīm. – Baltijas reģiona "fintech"centra izveide palīdzēs celt Baltijas valstu reģiona prestižu, kā arī vietējo un ārzemju iedzīvotāju optimismu par nākotnes darba perspektīvām Baltijas valstīs. – Attīstot inovatīvo uzņēmējdarbību ir arī jāsadarbojas ar augstskolām un zinātniskajiem institūtiem. (..)Šeit var pieminēt Eiropas mēroga programmu "APSVĀRNIS 2020." – Veicināt investīciju pieplūdi, uzņēmējdarbības vides uzlabošanu un līdz ar to arī veicināt labi apmaksāto darba vietu skaita pieaugumu, ir tā sauktais "smilšu kastes inovatīvo ideju testēšanas" mehānisms, kas ļauj savu inovatīvo finanšu tehnoloģijas ideju izmēģināt tiem uzņēmumiem, kuriem ir nobriedis darbības plāns. (..) Smilšu kastē tiks dota iespēja darboties uzņēmējiem, kam ir inovatīva ideja un nopietni nākotnes plāni.

Atziņas:

Uzņēmējdarbība

- [Nepieciešams veicināt] sociālo uzņēmējdarbības attīstību. (..) Baltijas valstīs var izveidot vienotu sociālo uzņēmumu, kurš iesaista darba tiesiskajās attiecībās noteiktas iedzīvotāju grupas darba pieredzes iegūšanai vai nodrošināt pastāvīgu darbavietu. Piemēram, veidojot uzņēmumu, kur nodarbina tikai redzes invalīdus vai no ieslodzījumu vietām atbrīvotas personas. Tas palīdzēs, piemēram, cilvēkiem ar veselības traucējumiem iesaistīties darba tirgū (..).

- (..) Lai veicinātu cilvēku produktivitātes un konkurētspējas pieaugumu (..), nepieciešami (..) ieguldījumi cilvēkkapitāla attīstībā (piemēram, izglītībā, veselības aprūpē, profesionālā sagatavotībā, u.tml.). (..) Svarīga loma [ir] cilvēku mūžizglītības programmām.
- Pēc autores domām, Baltijas valstīm nav jākonkurē savā starpā, bet ir jādarbojas kopā. Piemēram, kopīgi saskaņotā nodokļu politika uzņēmējdarbības veicināšanai un investīciju ieguldījumiem Baltijas valstīs, kā arī rūpniecības sadarbība, kas ir vērsta uz tehnoloģisko attīstību un piedāvāto produkta klāstu paplašināšanu gan vietējā, gan starptautiskajā tirgū.
- (..) Investori izvēlas to valsti, kur ir labvēlīgākā nodokļu politika un uzņēmējdarbības vide, darbaspēka pietiekamība un pieejamība (..), jo viņus vairāk interesē uzņēmējdarbības iespējas visā Baltijas valstu reģionā.

Migrācija

- [Baltijas valstis varētu noteikt] selektīvas imigrācijas virzienus (..) [trijās] Baltijas valstīs. Piemēram, Latvijā var koncentrēties uz finanšu un tiesību zinātnes speciālistiem, Lietuvā var koncentrēties uz fizikas un ķīmijas zinātniekiem, bet Igaunijā – uz datorsistēmas tehniķiem un programmētājiem. Tas viss arī palīdzēs vienota Baltijas valstu reģiona uzņēmuma izveidei (..).
- (..) Lielas darbaspēka emigrācijas tendences no Latvijas var raksturot galvenokārt ar vietējo iedzīvotāju augošo pesimismu (..) par nākotnes perspektīvām Latvijā. (..)Tas viss (..) ietekmē arī demogrāfisko situāciju valstī.
- [Nepieciešams] stimulēt darbaspēka imigrāciju no citām valstīm – gan Eiropas Savienības dalībvalstīm, gan no pārējām pasaules valstīm. Īpaši jākoncentrējas uz augsti vai vidēji kvalificētiem speciālistiem, [ņemot vērā valsts izstrādāto] “trūkstošo profesiju sarakstu”.
- (..) Gan Eiropas, gan Latvijas darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju skaita samazinās (..). Ir jāmobilizē valsts iedzīvotāju (..) talantu potenciāls pilnā apmērā.

Izaicinājumi:	Esejas autora piedāvātie risinājumi:
Nepilsoņa statuss Latvijā – Nesamērīgi lielais Latvijas pastāvīgo iedzīvotāju skaits, kam nav pilsonības	– (..) <i>Dalībvalstu [, kurām ir līdzīgi izaicinājumi,] apvienšanās un kopīga lemsana par tālāko rīcību [situācijas risināšanā].</i> – <i>Lai vairāk nepilsoņu izlemtu naturalizēties un kļūtu par Latvijas pilsoņiem, Latvijas pilsonība jāpadara pievilcīgāka.</i>
Veselība: – Neapmierinošs iedzīvotāju veselības aizsardzības sistēmas stāvoklis	– Piešķirt papildus finansējumu – ārstu kvalifikācijas paaugstināšanā un ārstu atalgojuma palielināšanai. – <i>Latvijai jākļūst par to valsti, kas dara un piedalās Eiropas Savienības attīstībā, tā iegūstot uzticību no pārējām dalībvalstīm (lielāka iespēja saņemt lielākus finansējumus).</i>
Pilsoniskā sabiedrība: – Ļoti zema iedzīvotāju īpatsvars, kuri iesaistās politiskās, brīvprātīgās aktivitātēs	– (..) <i>Izsludināt ikgadējus konkursus (..). Esejas autors iesaka apbalvot konkursa laureātus, apmaksājot viņiem vizīti uz Strasbūru, lai latvieši (..) uzzinātu vairāk par Eiropas Savienības un Eiropas Parlamenta funkcijām (..).</i> – <i>[Organizēt] brīvprātīgo pasākumus – to galvenais uzdevums būtu saliedēt Latvijas iedzīvotājus, rīkojot interesantus pārbaudījumus, kuros vienlaicīgi iedzīvotājiem ir iespēja palīdzēt viens otram.</i> – (..) <i>Esot valstij, kas piedalās visur un vienmēr, iedzīvotāji lepojas ar savu valsti un vairāk cilvēku ir ar mieru ieguldīt savu darbu valsts pilnveidošanā un atbalstīšanā. (..) Tomēr arī pašai valstij un valdībai būtu jāsarosās – jāveido vairāki pasākumi, konkursi, lekcijas, brīvprātīgo akcijas, kas varētu interesēt latviešus un reizē arī, iespējams, popularizētu Latviju un Latvijas personības vēl vairāk.</i>

Atziņas:

Pilsonība, sabiedrības iesaiste

- (..) *Liels nepilsoņu skaits ir problēma ne tikai indivīdiem nepilsoņiem, bet, pirmām kārtām, pašai valstij.*
- *Pastāv uzskats, ka latviešiem ir kauns par savu valsti un tās funkcionalitāti, tās paveršot darbu un citiem tamlīdzīgiem mīnusiem.*

Medicīna

- *Latvijā iedzīvotāji nav apmierināti ar veselības izmaksām. Ārsti nav apmierināti ar savām algām, bet iedzīvotāji domā, ka cenas ir pārāk augstas. Vēl ir sūdzības par to, ka ārstniecība šeit, Latvijā, nav īpaši attīstīta un ārsti nav pietiekami izglītoti.*

Drošība, terorisms

- *Ja Eiropas Savienības nākotnē īstenotos trešais scenārijs [red. "Tie, kas vēlas vairāk, dara vairāk"], izveidotos dalībvalstu grupa, kas daudz ciešāk sadarbotos tieši aizsardzības jautājumos. Veidotos kopīga pētniecības un rūpniecības bāze, ciešākas integrācijas spējas un uzlabotu militāro gatavību kopīgām misijām ārvalstīs. Iespējams, ja Eiropas Savienība kopīgi parādītu savu militāro vienību sagatavotību, tad teroraktu skaits būtiski samazinātos. Jo lielāka aizsardzības un drošības sistēma, jo lielāks risks īstenot teroraktu.*

Migrācija

- *Eiroskepticisma pieaugums ir vēl viens iemesls Eiropas Savienības nepilnīgai funkcionēšanai. (..) Visā Eiropā eiroskepticisms krasi palielinājies kopš Eiropas migrantu krīzes.*

- Iespējams, pievienojot jaunus un stingrākus noteikumus par imigrāciju Eiropas Savienībā, imigrantu skaits samazinātos, tomēr valstīs paliktu daļa to imigrantu, kas tiešām padara Eiropas Savienību turīgāku.

Vispārīgās atziņas:

- *Nākotnē varam paredzēt to, ka Eiropas Savienības modeli veidos eirozonas valstis, tādēļ eirozonas valstu integrācija ir nenovēršama.*

Dalība Eiropas Savienībā

- *(..) Visa pamatā ir cilvēks un ir jādomā tieši par (..) [viņa] pamatvērtībām.*
- *Eiropas Savienības valstīm pienākums ir sakārtot savu saimniecisko un politisko darbību - tas padarītu visu Eiropas Savienību daudz lojālāku un valstis par drošākiem kaimiņiem, kas kopā veicina mieru un stabilitāti Eiropā kopumā.*
- *(..) Katram pie sevis padomāt cik daudz mēs spējam dot no sevis gan Latvijai, gan visai Eiropai.*
- *(..) Vislielākie ieguvēji šajā situācijā ir zemnieki un lauksaimnieki, par kuru izdzīvošanu pirms iestāšanās ES bija tik daudz raīžu un bažu.*
- *Ja pirms iestāšanās Eiropas Savienībā daudzi uzskatīja, ka tā ir paradīze, kur dažādi labumi no gaisa krīt bez īpašas piepūles, tagad ir ļoti labi saskatāms tas, ka tomēr par savu labumu ir jāpacīnās.*
- *(..) Tieši Latvijas loma būs aicināt Eiropu solidarizēties, uzsverot, cik būtiski svarīgas ir pamatvērtības, Šengenas sistēma, Eiropas Savienības kohēziju sociālekonomisko attīstību un globālo konkurētspēju nodrošināšana, kā arī vispārīga Eiropas Savienības globālā loma. Ir jāturpina aizstāvēt Eiropas Savienības pamatprincipus un šajā procesā sasniegt vajadzīgos rezultātus.*
- *Ja šāds scenārijs [red. Baltā grāmata par Eiropas nākotni, 5.scenārijs "Darīt daudz vairāk kopā"] īstenosies, tad Latvija kļūs par industriāli attīstītu, modernu valsti un politisko subjektu, ar ko rēķinās Eiropa. Principā, mums nemaz nav citas izvēles, jo pretējā gadījumā mūs absorbēs, un to mēs nedrīkstam pieļaut.*
- *Eiropas Savienības interesēs ir veidot vēl spēcīgāku un veiksmīgāku valstu apvienību, tādēļ Latvija būs tā valsts, kura iestāsies par kopīgām vērtībām, tradīcijām un to nosargāšanu.*

Izaicinājumi:	Esejas autora piedāvātie risinājumi:
Izglītības sistēma	- (...) <i>Piešķirt vairāk valsts finansēto [budžeta] vietu skaitu (...). Izglītības sfērā es vēlētos redzēt daudz vairāk nekā 40% valsts finansētās [budžeta] vietas (...), [jo] (...) vairāk budžeta vietu [skaits] varētu likt studentiem mācīties to, ko sirds kāro.</i> - <i>Esejas autore ierosina īstenot "ēnu dienas" principu uz ilgāku termiņu nekā tikai viena diena (līdzīgi kā Vācijā un Austrijā) – (...) studenti pēc vidusskolas beigšanas var doties pieredzes gūšanā uz kādiem no uzņēmumiem, lai saprastu, kas tad ir viņu turpmākais dzīves aicinājums. Autore norāda, ka tā interesentiem būtu redzes loka paplašināšana izvēlētajā profesijā.</i> - <i>Esejas autore izsaka priekšlikumu organizēt (...) bezmaksas kursus ikvienam, nevis tikai [bez darba palikušajiem iedzīvotājiem].</i>

Vispārīgās atziņas:

- *Latvija – manas mājas un dzimtene. Mana dzīve. Tā norit šeit ik dienas. Eju, dzirdu, redzu un klausos. Katrs solis, ko speru, ir šeit un tagad. Brīvību es spēju sajust pat nezinot, kā tas ir – būt nebrīvē. (...).Es nezinu, kā tas bija, bet varu iedomāties, kā būs. Sapņi, cerības un domas, to visu es drīkstu!*
- *Bet ir tik ļoti grūti, kad redzi reālo situāciju valstī un neko nespēj mainīt.*
- *Latvijai ir jāsniedz cilvēkam drošības sajūta. Jābūt tam atbalstam.*
- *Ir jādod iespējas ikvienam. Tikai tā cilvēks var augt un pilnveidoties.*
- *Kad cilvēks ir laimīgs, arī produktivitāte tikai aug.*
- *(...) Es kā latviete varu lepoties un teikt lepni, ka esmu no mazās, bet patiesi skaistās Latvijas, - tā, lai dzird visa Eiropa.*

Izglītība

- *Man tas ir svarīgi, pat ļoti. Tā ir mana nākotne.*
- *Vienmēr apzinīgi esmu gājusi uz skolu, tā īsti pat neaizdomājos, kas tad ir Eiropas Savienība un Latvija tajā.*
- *Protams, ir grūti sakārtot mūsu izglītības sistēmu vienā gadā, bet, manuprāt, tā ir jānodrošina tik augstā līmenī, cik vien iespējams. Tā ir ik katra [indivīda], kā arī valsts nākotne.*
- *Ja jaunietis zinātu, ka varēs augstāko izglītību iegūt bez maksas, manuprāt, būtu vairāk studēt gribējoši.*
- *(...) Valsts pienākums ir cilvēkus padarīt arī mentāli izglītotus.*
- *Pēc skolas absolvēšanas esam kā no laivas izmesti.*

Darbs, uzņēmējdarbība

- *Atalgojums ir galvenais iemesls, kādēļ cilvēki izvēlas citas valstis saukt par "hājām." Un šeit nederēs vārds "patriotisms," tas slēpjas ikvienā latvietī, taču ar to maizi jau nenopelnīsi.*
- *Kas ir tas, ko mīlam un darām no sirds? Vai katrs no mums to dara ik dienas? Darbs kā hobijs vai hobijs kā darbs. Viss ir savienots.*
- *Biedē, ka liela daļa jauniešu pēc izglītības iegūšanas nespēj atrast darbu vai strādā ne savas specialitātes sfērā. (...)Vai šī situācija mainīsies pēc pāris gadiem? Manuprāt, ne būtiski. (...)Augstas profesijas pārstāvji strādā mazākas kategorijas darbus, tas ne par ko labu neliecina.. (...) Šeit rodas bezdarbs, cilvēki izvēlas strādāt ārvalstīs un veicināt tās valsts ienākumus. Un tad mēs paliekam arvien tukšāki.*
- *(...) Jaunieši nespēj dabūt darbu tādēļ, kad nav pieredzes. Bet kur tad [šo darba pieredzi] lai iegūstam, ja mums nedod iespēju? Atkal esam apļa sākumā.*

– Mums vajadzētu būt tai valstij, kas uzņem ārvalstu strādniekus, nevis tiem, kas dodas uz ārvalstīm.

Eiropas Savienība

– Izglītība, darbs un atalgojums... Šie trīs kodolīgie vārdi ir pamatprincipi, kā es veidošu savu dzīvi, lai kur tā arī vestu.

– Latvijas nākotne Eiropā – tā ir mana nākotne. Vai Tā mani spēs uzvest manā sapņu kalnā?

– Eiropas Savienībā esam kā ģimenē, ja vienam ies slikti, tad otrs parūpēsies un nelaimē neatstās.

Izaicinājumi:	Esejas autora piedāvātie risinājumi:
- Ciešāka valstu sadarbība	- <i>Lai risinātu nākotnes problēmas, sadarbība starp dalībvalstīm ievērojami jāpalielina.</i>
- Izglītības uzlabošana	- <i>(..) Likst daudz lielāku uzsvaru uz skolēna individuālajām vēlmēm, [jo mazu iedzīvotāju skaitu] ir daudz vieglāk apgādāt ar augsta līmeņa izglītību.</i> - <i>(..) Jāveicina (..) kritiska domāšana.</i> - <i>(..) Jāpievērš daudz lielāka uzmanība tehnoloģiju izmantošanai.</i> - <i>[Nepieciešams attīstīt spēju] orientēties gandrīz bezgalīgajā informācijas telpā, kā arī vispārīgas tehniskās zināšanas par modernajām tehnoloģijām (..).</i> - <i>Finansējums zinātnē nākotnē jāpaplašina un jāpalielina (..).</i>
- Dzīves līmeņa uzlabošanā	- <i>(..) Globālu bagātības pārdali, kur katrs cilvēks regulāri saņemtu zināmu summu neatkarīgi no tā, vai šis cilvēks strādā vai nē. Uzņēmumi, kuru tehnoloģijas pārņēmušas darba tirgu, tiktu aplikti ar ļoti augstu nodokli, caur kuru valsts iegūtu nepieciešamos līdzekļus līdzekļu pārdalei [ņemot vērā Tomasa Peina, ASV, aicinājumu].</i>
- Datu aizsardzība	- <i>ES jāvērs īpaša uzmanība datu aizsardzībai un ziņu manipulācijas apkarošanai.</i>

Vispārīgas atziņas:

- *Mēs dzīvojam pasaulē, kas strauji mainās un kļūst aizvien haotiskāka. Haoss vienmēr ir destabilizējošs. Tas rada jaunas iespējas un jaunas briesmas. Tas vienmēr iznīcina un veido kaut ko citu. (..). Pēdējo gadu notikumi ļauj secināt, ka atrodamies jaunā vēstures periodā, kur notikumu gaitu prognozēt kļūst aizvien grūtāk.*
- *Galvenais "mantojums" no Padomju Savienības ir sistemātiskā amatpersonu nekompetence, korupcija un nesakārtotā likumdošana.*
- *Vēsturiski jaunas inovācijas vienmēr ir radījušas neparedzētus blakusefektus, kuri bieži izrādās izšķiroši (..). Tehnoloģiskā attīstība tagad nonākusi jaunā fāzē, kas dod virkni cilvēcei vēl nebijušu problēmu.*
- *Informācija (..) strauji kļuvusi par vienu no visvērtīgākajiem resursiem uz planētas.*
- *Vienīgais, pēc kā ir iespējams prognozēt nākotni, ir tie spēki, kas to pašlaik veido.*

Izglītība, zinātne

- *"Izglītība ir nākotnes pase, jo nākotne pieder tiem, kuri tai sagatavojas šodien."*
- *Izglītībai jāpagatavo ne tikai tagadnei, bet arī nākotnei, it īpaši, ja nākotne tik krasi atšķiras no mūsdienām. Nākotnē lielākā daļa cilvēku nestrādās, vismaz ne pašreizējā izpratnē. (..). [Cilvēki] noteikti strādās ciešā sadarbībā ar dažāda veida mašīnām.*
- *Attīstot zinātni, Eiropa būs spējīga saglabāt savu ietekmi pasaules notikumos, kur arvien lielāku lomu spēlē tādas valstis kā Ķīna un Indija.*

Uzņēmējdarbība, ekonomika

- *Darba masveida automatizācija radīs vel nebijušu pieaugumu efektivitātē. Šis pieaugums nenoliedzami radītu milzīgu daudzumu bagātības, taču pašreizējā sistēma nav spējīga tikt galā ar šādu pieaugumu. (..) Bez izmaiņām bagātības sadalē absolūtais vairākums cilvēku visā pasaulē dzīvotu neizbēgamā nabadzībā, bez jebkādas iespējas izrauties un uzlabot savu stāvokli.*

Mediji

–Medijos svarīgākais ir nevis tas, ko medijs pārraida, bet gan tas, kā pārraida. Medija forma ir nozīmīgāka par pašu informācijas saturu, jo tā izmaina mūsu domāšanas veidu, izceļot atsevišķas tendences sabiedrībā un kultūrā. (..). Gluži kā ciematā, visi atrodas vienotā komunikācijā, visi zina, kas notiek ar visiem pārējiem. Neviens nav svešs, jo visi ir sasaistīti globālā tīklā.

Vispārīgās atziņas

- (...) Jaunieši ir kļuvuši aktīvāki un vairāk interesējas par valsts nākotni (...).
- (...) Ir svarīgi attīstīties un nestāvēt uz vietas.
- Ar Eiropas Savienības palīdzību Latvija kļūst arien modernāka (...).
- Tas, ka esam Eiropas Savienības dalībvalsts, mūs padara tikai vienotākus (...).
- Latvieši patiesībā ir ļoti moderni cilvēki, jo spēj pārvērst senlaicīgo par modernu, vienkāršu un viegli saprotamu citām tautām. (...) Ja cittautieši spēj iemācīties latviešu valodu, tad mūsu valsts valoda ir viegla, un cilvēki to mācās ar smaidu sejā.
- [Vienotā valūta] euro (...) ļoti atvieglo cilvēku tagadējo dzīvi.
- (...) Zeme, kurā piedzimstam, ir pati labākā un nekas tā nerada māju sajūtu kā sava valoda, sava kultūra un sava ģimene.
- Ikkatrs mēs spējam ielikt daļu no savām idejām, nevajag tikai baidīties, jo idejas un zināšanas ir spēks.

Patriotisms

- Šie krīzes gadi ir tik ļoti Latviju un tās tautu padarījuši stiprāku. Pēdējos gados cilvēki ir kļuvuši patriotiskāki un vairāk cildinājuši Latvijas vārdu pasaulē (...), patiesībā mums ar patriotiskajiem latviešiem būtu ļoti jālepojas.

Finansējums

- Lielbritānijas strīds ir diezgan smagnējs [lielā finansējuma Eiropas Savienības budžetā maksāšanas dēļ pēc tās izstāšanās no ES 28 valstu saimes].
- Lai cik Lielbritānija nebūtu attālināta no ES, kad tā izstāsies, ES vienalga vēlas saglabāt pēc iespējas ciešākas attiecības, nezaudējot milzīgo kontaktu ar šo valsti. (...) Izstāšanās ļoti ietekmē[s] iedzīvotājus un uzņēmējus.

Latvijas tautsaimniecības attīstība

- [Latgalē un Sēlijā] viennozīmīgi tiek pievērsta mazāka interese darba spēkam, izglītībai un cilvēku interesēm par dzīves apstākļiem. Viens no iemesliem ir tas, ka mēs atrodamies salīdzinoši tālu no Rīgas, bet vai tas ir tik liels traucēklis? Latgalē trūkst darba[vietu], ir palielinājusies mirstība, [sa]mazinājusies dzimstība, skolās ir maz bērnu (...) [tādējādi] skolu slēgšana ir ļoti aktuāls jautājums. Pārsvārā uzmanība tiek pievērsta reģioniem, kas paši spēj būt aktīvi, ir tuvāk Rīgai un par kuriem vairāk interesējas tūristi, tādā veidā tie attīstās vairāk gan ar saviem spēkiem, gan ar lielāku valsts piešķirto finansējuma atbalstu. Visiem ir skaidrs, ka no Latgales cilvēki pārvācas uz Rīgu, tādā veidā attīstot šo pilsētu, bet aizmirstot par savu dzimto vietu, un, jo vairāk šādas situācijas notiek, jo sliktāka dzīves kvalitāte ir pārējiem ļaudīm šajos lauku reģionos.
- Attiecībā uz dzīves līmeni Latvijā salīdzinājumā ar citām valstīm (...) ir saprotams, ka šeit daļa ir arī iedzīvotāju vainas, jo netiek domāts par palikšanu Latvijā, bet kā gan par to var domāt, ja šiem cilvēkiem ir jāknapiņās ar 380 eiro un mazākām algām mēnesī. Tie, kuri pelna normālas algas un nesūdzas par saviem dzīves apstākļiem, arī nekad neizpratīs šo knapiņāšanās sajūtu. Ir jāpateicas tikai Eiropas Savienībai, ka mēs esam piederīgi [tai] un šī savienība mūs spēj finansiāli atbalstīt, lai Latvija dzīvotu (...).

Migrācija

- Jaunie [Lielbritānijas Karalistes pieņemtie] noteikumi palīdzēs samazināt migrantu skaitu arī no Latvijas.
- Britu pozīcija ir kontrolēt migrantu tiesības viņu valstīs.
- Viens no interesantākajiem jautājumiem attiecībā pret Latviju - vai latvieši varēs palikt Lielbritānijā un kādi tad būs noteikumi šiem iedzīvotājiem? Tomēr esejas autore uzskata, ka īpaši

nekas [pēc Lielbritānijas izstāšanās no ES] nemainīsies (..) [attiecībā uz] jau dzīvojošajiem latviešiem Lielbritānijā.

- Šobrīd Latviju īpaši neietekmē Brexit referendums, jo īpaši sākumā nebūs nekādu izmaiņu, bet savā ziņā uz Latviju šie notikumi būs attiecināmi.*

Drošība

- Runājot par Lielbritānijas sniegto drošību Baltijas un Ziemeļeiropas valstīm (..), Lielbritānija, kā arī Baltijas valstis saskata draudus no Ziemeļkorejas, kā arī Krievijas.*
- Uzskatu, ka šis ir viens no tiem (..) [ieguvumiem] Latvijai saistībā ar Lielbritāniju, jo [šo abu] valstu starpā jau vairākus gadus ir izveidojusies ļoti liela sadarbība, gatavojot Latvijas bruņotos spēkus (..), [tomēr] NBS gatavošanās rezultāti netiek nepamanīti.*

Lielbritānijas izstāšanās no 28 ES valstu bloka

- [Lielbritānijas 2016.gada 23.jūnija referenduma rezultāti] un pēc tā saspringtā situācija [Lielbritānijai] par labu nav nākusi. (..) Šobrīd tā ir galvenā tēma, kas griežas kā kāmis pa ES politisko riteni.*

Izaicinājumi:	Esejas autora piedāvātie risinājumi:
- Izglītības vide	- (...) Brīvpusdienas izglītojamajiem un skolotājiem;
- Izglītība	- (...) Psiholoģija – obligāts priekšmets. - (...) Skolās brīvā laika brīžos ir runas un debates, kas ir piedāvātas daudzu skolu programmā, tādējādi veicinot iespējas izpausties inteligēntos komunikācijas aktos, prast radīt atbilstošus pretargumentus un atspēkojumus (...). - Eiropas Savienībai vajadzētu vairāk eksperimentēt ar izglītības modeļa kopīgošanu valstu starpā. - Vidējās izglītības posmā jauniešiem ir iespēja padziļināti apgūt priekšmetus pēc vidusskolēna izvēles viņu interesējošā jomā (...), tādējādi samazinātos daudzu izglītības problēmu skaits. - Esejas autore ierosina izkopt radošumu un uzņēmējdarbības spējas visos izglītības līmeņos. - Klases stundas jeb audzināšanas stundas pamata un vidējās izglītības skolās ir aizstātas ar budžeta plānošanas, pamatzināšanu par nodokļiem, to maksāšanu, likumu izpratnes, etiķeti, pasaules reliģiju un tamlīdzīgu zināšanu apguvi. - Esejas autore izsaka priekšlikumu arodvidusskolām specializēties un izglītojamajiem pasniegt mācību priekšmetus ar ierobežotu izvēli.

Valstu sadarbība

- Redzu vīziju, kurā tiek apvienotas Baltijas valstis un daļa no Eiropas ziemeļu reģiona, piemēram, Latvija, Lietuva, Igaunija un Somija, jo šīm tautām nav bijis krasu atšķirību kultūras, vēstures, reliģijas izveidē un citos svarīgos aspektos leinterēsētu valstu koalīcijas"tapšanā. Taču, tā kā Eiropas Savienības ideoloģija ir par vienotām un vienlīdzīgām valstīm, kuras ir savstarpēji draudzīgas un atbalsta cita citu, jebkura valsts spēj pieņemt izaicinājumu pievienoties leinterēsēto valstu koalīcijā."

Izglītība

- [Somijas izglītības sistēmas] veiksmes atslēga ir individualizēta pieeja skolēniem un izcili skolotāji. (...). Somijas mērķis pēdējo gadu laikā ir vislabāk apmācīti skolotāji, vislabākajā vidē skoloti bērni un pusaudži, to dažādo mācību vajadzību apmierināšana.

- Vidusskolai jābūt augstskolas pirmajām durvīm (...).

Izaicinājumi:	Esejas autora piedāvātie risinājumi:
- "Ēnu ekonomika"	- Esejas autors ierosina noteikt kā vienīgo prioritāti – cīņu ar "ēnu ekonomiku".
- Tūrisma attīstība	- Esejas autors izsaka priekšlikumu valstī izveidot komiteju, kuras mērķis būtu tūristu piesaistīšana.

Vispārīgās atziņas:

- [Dzīvojot pierobežas zonā] (..) lauksaimniecības nozares īpatsvars sāk mazināties. Diemžēl tas norāda arī uz to, ka visa cilvēku dzīve tiek pārcelta uz lielām pilsētām, kur tas jau nav tik nozīmīgi un kas norāda uz lauku teritoriju izzušanu.
- Latvija ir diezgan klusa valsts, par kuras eksistenci, godīgi sakot, zina ne visi Eiropas Savienības pilsoņi. Mēs esam mazi, pie mums nenotiek nekādi skandāli, mūsu vārds skan pasaulē tikai labā gaismā.

Tūrisms

- Ņemot vērā mūsu cilvēku iniciatīvas un iespējas, mēs varam veiksmīgi attīstīt Latvijas tūrismu un darīt par to zināmu pasaules līmenī. (..). Latvija ir pārsteidzoša zeme, [tajā] ir daudz skaistu vietu, kuras apmeklēt, bet tūristi par tām nezina.

Ekonomika

- Es uzskatu, ka mūsu valstij vajadzētu uzlikt vienu prioritāti - cīņu ar "ēnu ekonomiku". Tā ļaus mums samazināt nodokļus valstī, pacelt mūsu dzīves līmeni un samazināt izbraucošo cilvēku daudzumu no Latvijas.

Emigrācija

- (..) Tas, ka mūsu tautieši ir izbraukuši uz citām valstīm labākas dzīves meklējumos, norāda uz to, ka mūsu valsts ekonomika pēdējo gadu laikā ir pasliktinājusies. Katram ir savi iemesli, bet pārsvarā izbraukšana notiek bezdarba dēļ.

Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES, nodarbinātība

- (..) Latvieši Anglijā strādā to darbu, kuru paši angļi nevēlas darīt.

Eiropas Savienība, tās aģentūras

- Šobrīd no tā, ka mēs iestājamies Eiropas Savienībā, ir apmierināti tikai eksperti. Iedzīvotāji joprojām šaubās par sava lēmuma pareizību. (..) tikai 38 procenti⁸ iedzīvotāju balsotu par iestāšanos tajā. Savukārt, eksperti uzsver, ka, neskatoties uz sasniegumiem un neveiksmēm, kas notika Latvijā, ieguvumu un zaudējumu balance ir pozitīva.
- Eiropas Savienība ir vienots kopums, bet arī tajā notiek izmaiņas.
- Iespēja tikt pie Eiropas Savienības institūcijas Latvijā būtu ļoti labs veids, kā likt par sevi interesēties, (..) un labāk iepazīstināt pasauli un Eiropas Savienību ar Latviju.

Līdz 2030.gadam

- (..) Ne pasaules, ne Eiropas, ne Latvijas, pat ne savu nākotni un likteni nevar paredzēt. Var plānot, bet paredzēt reālo notikumu gaitu ir sarežģīti, jo laika gaitā var notikt dažādi neparedzēti

⁸ Valdmanis, Gunārs. "Latvijas desmit gadi ES: Iedzīvotāji aizvien šaubīgi, eksperti apmierināti.", 2014;
<https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/latvijas-desmit-gadi-es-iedzivotaji-aizvien-saubigi-eksperti-aptmierinati.a83954>

notikumi, kas var mainīt politisko un ģeogrāfisko situāciju. Šobrīd politiskā situācija ir svārstīga (..).

- Mūsu valstī celsies labklājības līmenis, algas būs (..) Eiropas līmenī, lielākā daļa izbraukušo latviešu būs atgriezušies atpakaļ dzimtenē, uzplauks Latvijas tautsaimniecība, attīstīsies tūrisms, kas dos tai papildu līdzekļus. Tieši šie faktori, manuprāt, spēs uzlabot dzīves līmeni Latvijā.*
- Esejas autors uzskata, ka mūsu valsts nepazudīs no pasaules kartes un dzīve kļūs vēl labāka, pateicoties Eiropas Savienībai.*

Vispārīgās atziņas:

- Manuprāt, ja savienotu Padomju Savienības mērķus un uzdevumus ar Eiropas Savienības mērķiem un uzdevumiem, tad iegūtu tādu spēcīgu un izcilu savienību, no kuras neviena valsts nevēlētos izstāties, bet citas vēlētos tikai pievienoties.
- Katrs stiprais un varens tāds nebūtu, ja nebūtu cīnījies vai iestājies par saviem mērķiem un prioritātēm (..).
- Manuprāt, šie konkursi, kurus rīko par Latviju un Eiropas Savienību, ir ļoti nepieciešami (..), (..) jo šī ir patiešām svarīga un nozīmīga lieta.

Ekonomika, valūta

- (..) Es to nesaprotu, kā cilvēks, kam ir minimālā alga, var dzīvot pārtikušāku dzīvi, ja viņa finanses ir minimālas.
- Eiro ieviešana Latvijā bija trieciens tiem, (..) [kuri] bija pieraduši pie latiem.

Mediji

- Mediji un sociālie tīkli ietekmē Latvijas tautu un līdz ar to pasliktina Latvijas nākotni. Sociālajos tīkos bieži vien zem nozīmīgiem rakstiem var lasīt cilvēku skeptisko attieksmi pret Latvijas valdību un Eiropas Savienību (..). Latvijas iedzīvotājiem vajadzētu apzināties, kuriem medijiem var uzticēties un cik daudz jāuzklausā apkārt esošās baumas (..).

Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES

- Manuprāt, izstāties no Eiropas Savienības zonas ir pārgalvīgs lēmums, jo pēc izstāšanās Lielbritānija ir labs un viegls mērķis Krievijai, ko iegūt.

2030.gads

- (..) Latvijai un Eiropai tagad un nākotnē ir vajadzīga vesela, aktīva un zinoša tauta.
- (..) Es šaubos, vai mēs varēsim panākt tautas vienlīdzību ekonomiskajā ziņā, jo vienalga atradīsies kāds, kam naudas būs vairāk (..).
- Ļoti ceru, ka Latvijas nākotne Eiropas Savienībā būs stabila un mūsu valsts attīstīsies arvien (..) [vairāk], un mēs spēsim būt viena no pazīstamākajām Eiropas Savienības dalībvalstīm. Latvija ir mūsu zelts un, lai tā attīstītos tālāk, mums ir jāatrodas Eiropas Savienībā.

Novēlējums

- (..) Es iesaku visiem cienīt savu valsti un domāt par tās nākotni (..).
- Latvija mums ir viena, tās ir mūsu vienīgās mājas. Mēs varam atrasties jebkurā pasaules malā, bet mūsu dvēsele un atmiņas paliek vietā, kurai esam piederīgi (..). Man tā ir Latvija, un Tev?

Izaicinājumi:	Esejas autora piedāvātie risinājumi:
- Klimats: Siltumnīcgāzu CO ₂ izmešu daudzums atmosfērā	- <i>Līdzīgi kā rūpnīcām, arī automašīnām un citiem transportiem ir jāizstrādā sistēma, kā izplūdes gāzes [varētu] izmantot vairakkārt tā, lai nepiesārņotu dabu un darbinātu auto.</i>
- Tūrisms	- Esejas autors aicina izveidot lielu atrakciju parku, ar ko Latvija varētu būt slavena. Autors norāda uz vairākiem piemēriem (..) <i>Vācijā un citās valstīs (..), jo (..) cilvēki mīl izklaidēties un labas atsauksmes par kādu atpūtas vietu ir lielisks iemesls, lai brīvdienās dotos pat uz citu valsti.</i> - Esejas autors piedāvā pārskatīt Latvijas tūrismā piedāvāto cenu politiku tūrisma apskates objektiem, t.sk. samazinot cenas.

Atziņas:

Tautsaimniecība

- *Ir jārada lietas, kas raksturīgas Latvijai, piemēram, daž[ād]u šķirņu saldumi, suvenīri un jebkādi jauni izgudrojumi, kas nebūs pieejami nekur citur pasaulē.*

Lauksaimniecība

- *(..) Mēs dzīvojam uz savas zemes, savā Latvijā, [tomēr] tā pieder citām tautām. (..). Visas teritorijas ir jāapsaimnieko. Jāapsaimnieko tā, lai tās radītu peļņu, veicinātu augšupeju.*

Eiropas Savienība

- *Katras valsts īpatnības veido Eiropas Savienību. (..). ES ir balstīta uz valstu sadarbību, attīstību, miera uzturēšanu.*

4. Apbalvošanas ceremonija

4.1. Ielūgumi

Projekta "Latvijas nākotne...Eiropā.." eseju konkursa apbalvošanas ceremonijas laikā 2018.gada 16.februārī Rīgā (Eiropas Savienības Mājā) uzrunas par Latvijas turpmākiem izaicinājumiem Eiropā un pasaulē teica Ārlietu ministrijas parlamentārā sekretāre Zanda Kalniņa-Lukaševica, savukārt Eiropas Komisijas ģenerālsēkretāra vietniece Ilze Juhansone - par Eiropas nākotni, tās izaicinājumiem un iespējām.

Ilze Juhansone,
Komisijas ģenerālsēkretāra vietniece

Zanda Kalniņa-Lukaševica,
Ārlietu ministrijas parlamentārā sekretāre

Foto: LR Ārlietu ministrija, 2018.

4.2. Eseju konkursa žūrijas komisijas lēmums

Atbilstoši "[Mecenāta Ulda Šalajeva projekta "Latvijas nākotne ... Eiropā.." Eseju konkursa nolikumā](#)" noteiktajiem 13 vērtēšanas kritērijiem skalā no 1 līdz 20 punkti, žūrijas komisija vērtēja eseju autoru definētās Latvijas problēmu raksturojumus un viņu piedāvātos risinājumus, t.sk. iesniegto eseju satura oriģinalitāti un atbilstību tematam. Visi vērtējumi, ņemot vērā vidējo aritmētisko summu, tika sarindoti dilstošā secībā, sākot ar vislielāko punktu skaitu.

Iesniegtās idejas konkursam vērtēja Latvijas Ārlietu ministrijas valsts sekretārs [Andrejs Pildegovičs](#), Eiropas Komisijas ģenerālsekretāra vietniece [Ilze Juhansone](#), Latvijas Lauksaimniecības universitātes rektore [Irina Pilvere](#), portāla TVNET galvenā redaktore [Zīta Lunde](#) un projekta idejas autors un vadītājs [Uldis Šalajevs](#).

Att.: Latvijas mēroga projekta "Latvijas nākotne... Eiropā.." eseju konkursa žūrijas komisijas sastāvs (apbalvošanas ceremonijā).

No kreisās uz labo: **Irina Pilvere**, **Ilze Juhansone**, **Zanda Kalniņa-Lukaševica** (pārstāv LR Ārlietu ministriju) un **Uldis Šalajevs**.

4.3. Godalgoto vietu ieguvēji

Balstoties uz projekta "Latvijas nākotne...Eiropā.." žūrijas komisijas lēmumu, I vietu ieguva **Otto Tabuns** (26, Jelgava), II vietu - **Edvarts Krusts** (17, Jelgava), savukārt divas trešās vietas dalīja **Lāsma Katkovska** (21, Rēzekne) un **Rihards Cīrulis** (23, Priekuļu novads).

Saskaņā ar eseju konkursa nolikumu, 1.vietas ieguvējs saņēma € 500, 2.vietas ieguvējs € 300, un divi 3.vietas ieguvēji katrs pa € 100 pirms nodokļu nomaksas no projekta "Latvijas nākotne... Eiropā.." vadītāja Ulda Šalajeva personiskajiem līdzekļiem.

Att.: Latvijas mēroga projekta "Latvijas nākotne... Eiropā.." eseju konkursa godalgoto vietu ieguvēji ar žūrijas komisiju. No labās uz kreiso:

Uldis Šalajevs (projekta "Latvijas nākotne... Eiropā.." idejas autors, vadītājs); **Lāsma Katkovska** (III.1.v., Rēzekne); **Otto Tabuns** (I.v., Jelgava); **Edvarts Krusts** (II.v., Jelgava); **Zanda Kalniņa-Lukaševica** (pārstāv LR Ārlietu ministriju); **Ilze Juhansone** (Eiropas Komisijas ģenerālsekretāra vietniece); **Rihards Cīrulis** (III.2.v., Priekuļu novads); **Irina Pilvere** (LLU rektore).

I vieta: **Otto Tabuns** (26).

Att.: Latvijas mēroga projekta "Latvijas nākotne... Eiropā.." eseju konkursa 1.vietas ieguvējs **Otto Tabuns** (centrā) ar žūrijas komisijas sastāvu apbalvošanas ceremonijā. No kreisās uz labo: **Uldis Šalajevs** (projekta "Latvijas nākotne... Eiropā.." idejas autors, vadītājs) un **Zanda Kalniņa-Lukaševica** (pārstāv LR Ārlietu ministriju).

"Man ir svarīga droša Latvija drošā Eiropā, jo reģionālā stabilitāte tieši ietekmē mūsu nākotnes iespējas. Šodien mums ir jārunā par to, kādi ir piemērotākie turpmākie soļi Latvijai Eiropā. Šis eseju konkurss sniedz lielisku iespēju par to diskutēt un paust savu viedokli," norāda eseju konkursa I vietas ieguvējs **Otto Tabuns**. Viņš uzskata, ka Latvijai ir būtiski saglabāt ES kā stabilāko un miermīlīgāko pasaules daļu, kā arī stiprināt identitātes saglabāšanu pārnacionālajā valstu savienībā ar diasporas palīdzību ārvalstīs. Latvijai jāturpina iesāktais un ES Latvijai nevar palikt *"tikai un vienīgi vienotais tirgus"*, norāda O.Tabuns, kurš plāno turpināt analizēt Latvijas intereses, priekšrocības un iespējas ES un pasaulē, kā arī piedalīsies par šo tēmu starptautiskās konferencēs, tostarp Stenforda Universitātē ASV šī gada vasarā.

II vieta: **Edvarts Krusts** (17), pašreiz mācās Jelgavas Tehnoloģiju vidusskolā (11.klasē).

Att.: Latvijas mēroga projekta "Latvijas nākotne... Eiropā.." eseju konkursa 2.vietas ieguvējs **Edvarts Krusts** (centrā) ar žūrijas komisijas sastāvu apbalvošanas ceremonijā. No kreisās uz labo: **Uldis Šalajevs** (projekta "Latvijas nākotne... Eiropā.." idejas autors, vadītājs) un **Zanda Kalniņa-Lukaševica** (pārstāv LR Ārlietu ministriju).

"Piedaloties U.Šalajeva rīkotajā Latvijas mēroga eseju konkursā par Latvijas nākotni Eiropā, vēlējos uzlabot savas zināšanas cilvēktiesību jomā, jo izglītota sabiedrība ir stabilas valsts pamats!" uzsver II vietas ieguvējs **Edvarts Krusts** no Jelgavas. *"Es labprāt arī turpmāk aktīvi piedalīšos līdzīga veida konkursos,"* turpina jaunietis, *"jo vēlos ne tikai pats vairāk izprast, bet arī citiem palīdzēt meklēt risinājumus uz dažāda veida jautājumiem. Es vēlos veicināt labāku Latvijas attīstību Eiropas Savienībā!"*. Edvarts ir 6.Jauniešu Saeimas titula *"Nākotnes politiķis"* ieguvējs, darbojoties "Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijā" 2016.g. un Aizsardzības ministrijas 2017.g. rīkotā konkursa *"Jaunsardzes himnas teksts"* 10

labāko darbu autors, tādejādi sniedzot savu ieguldījumu topošās oficiālās Jaunsardzes himnas teksta tapšanā. Brīvajos brīžos viņš aktīvi iesaistās Jelgavas pilsētas jaunsargu vienības aktivitātēs.

III.1.vieta.: **Lāsma Katkovska** (21), studē Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes 3.kursā un, paralēli studijām, strādā par jurista palīgu.

Att.: Latvijas mēroga projekta "Latvijas nākotne... Eiropā.." eseju konkursa 3.1.vietas ieguvēja **Lāsma Katkovska** (centrā) ar žūrijas komisijas sastāvu apbalvošanas ceremonijā. No kreisās uz labo: **Uldis Šalajevs** (projekta "Latvijas nākotne... Eiropā.." idejas autors, vadītājs) un **Zanda Kalniņa-Lukaševica** (pārstāv LR Ārlietu ministriju).

uzņēmējdarbības iemaņas un prasmes nedēļu ilgā jauniešu apmaiņas programmas *Comenius* skolu daudzpusējās partnerības projekta "*Apmācība dzīvei: līderības iniciatīva Eiropai*" organizētajās aktivitātēs Portugālē. Šī eseju konkursa laureāte L.Katkovska arī atklāj, ka viņa pašreiz vēlas turpināt iegūt "*nepieciešamās zināšanas un izglītību, lai būtu labs fundamentālais pamats tālākajām savām aktivitātēm, kas varētu veicināt Latvijas attīstību,*" tomēr "*nākotnē es vēlētos strādāt pie likumprojektu izstrādes, kas veicinātu Latvijas attīstību un vēl dziļāku tās integrāciju Eiropas Savienībā.*"

III.2.vieta. **Rihards Cīrulis** (23), pašreiz Rīgā studē Banku augstskolā Bakalaura studiju programmas "Uzņēmējdarbības vadīšana" 3.kursā

Att.: Latvijas mēroga projekta "Latvijas nākotne... Eiropā.." eseju konkursa 3.2.vietas ieguvējs **Rihards Cīrulis** (centrā) ar žūrijas komisijas sastāvu apbalvošanas ceremonijā. No kreisās uz labo: **Uldis Šalajevs** (projekta "Latvijas nākotne... Eiropā.." idejas autors, vadītājs) un **Zanda Kalniņa-Lukaševica** (pārstāv LR Ārlietu ministriju).

"*Pateicos eseju konkursa 'Latvijas nākotne ... Eiropā..' līdz 2030.gadam idejas autoram un vadītājam Uldim Šalajevam par doto iespēju sniegt savu ieskatu par aktuālajām problēmām Latvijā Eiropas Savienības kontekstā un sniegt savu redzējumu šo izaicinājumu risināšanā,*" norāda III.1 vietas ieguvēja **Lāsma Katkovska** no Rēzeknes. Lāsma ir ļoti lepna par Latvijas doto iespēju viņai jau 3.gadu pēc kārtas studēt par valsts budžeta līdzekļiem savā izvēlētajā jurista profesijā. Sabiedriski aktīvā jauniešu četras reizes piedalījās Vispārējos latviešu Dziesmu un Deju svētkos (pirmo reizi - X Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkos 2010.gadā 13.gadu vecumā), savukārt 2014.gada februārī viņai bija iespēja pilnveidot savas līderības un

"*Jauniešu emigrācija no Latvijas bija problēma, ko es vēlējos aprakstīt šī konkursa ietvaros. Vairāki mani bijušie skolasbiedri un paziņas ir devušies uz ārzemēm. It īpaši uzreiz pēc vidējās izglītības ieguves posma. Tas liecina par to, ka vairumā gadījumu jaunieši emigrē ne jau ārēju apstākļu ietekmē,*" atklāj eseju konkursa "Latvijas nākotne ... Eiropā.." līdz 2030.gadam III.2 vietas ieguvējs **Rihards Cīrulis**. "*Tā kā lielākā daļa tautiešu atgriežas Latvijā tieši emocionālu jūtu vadīti, tad arī emocionālās saiknes radīšanai ar valsti būtu jābūt galvenajam vadmotīvam jauniešu emigrācijas problēmas risināšanā. Jāveicina valstiskuma apziņa un patriotisms!*" uzsver konkursa laureāts R.Cīrulis.

4.4. Simpātijas balvu saņēmēji

Ārlietu ministrijas valsts sekretāra – eseju konkursa žūrijas komisijas priekšsēdētāja - Andreja Pildegoviča simpātijas balvu un pateicības rakstu par dalību eseju konkursā **Helmutam Mediniekam** (22, Rugāju novads), pārstāvēt Ārlietu ministriju, pasniedza Ārlietu ministrijas parlamentārā sekretāre Zanda Kalniņa-Lukaševica, bet Eiropas Komisijas ģenerālsekretāra vietniece Ilze Juhansone pateicības rakstu par dalību eseju konkursā un savu simpātijas balvu pasniedza **Nadeždai Griškjānei** (Daugavpils).

4.5. Pateicības rakstu saņēmēji

Projekta "[Latvijas nākotne ... Eiropā](#)" idejas autors un vadītājs Uldis Šalajevs kopā ar Ārlietu ministrijas pārstāvi - parlamentāro sekretāri Zandu Kalniņu-Lukaševicu pasniedza pateicības rakstus par dalību eseju konkursā jauniešiem no dažādiem Latvijas reģioniem. Pateicības rakstu saņēmēju lokā bija: **Mārīte Balgalve** (Līvānu novads), **Agnese Berkolde** (Rūjienas novads), **Elvīra Grasmane** (Kocēnu novads), **Ineta Gritāne** (Viļānu novads), **Laura Kamaldiņa** (Rīga), **Krišjānis Krakops** (Rīga), **Lūcija Kristiāna Krēsliņa**, **Linards Sadovskis** (Ciblas novads) un **Evelīna Viktorija Smirnova**.

Latvijas mēroga projekta "Latvijas nākotne... Eiropā.." eseju konkursa balvu ieguvēji ar žūrijas komisiju

5. Eseju autori

Latvijas mēroga projekta "[Latvijas nākotne... Eiropā..](#)" eseju konkursa dalībnieki un to iesniegtās esejas:

1. Balgalve, Mārīte. Tieslietas, iekšlietas, migrācijas politika - "*Latvijas nākotne Eiropā.*", 04.11.2017., uz 7 lpp.
2. Berkolde, Agnese. "*Latvijas izglītības vīzija; Latvija kā sākums vispārējam progresam Eiropas Savienībā.*", 21.11.2017., uz 9 lpp.
3. Cīrulis, Rihards. Izglītība, mācības - "*Latvijas jauniešu emigrācijas problēma un tās risinājumi.*", 30.11.2017., uz 9 lpp.
4. Grasmane, Elvīra. "*Latvija un tās turpmākā loma Eiropas Savienības valstu vidū līdz 2030.gadam.*", 22.11.2017., uz 9 lpp.
5. Griškjāne, Nadežda. Nodarbinātība un sociālie jautājumi - "*Darbaspēka nepietiekamības problēmas risināšana Latvijā*", 30.11.2017., uz 5 lpp.
6. Gritāne, Ineta. Vide, klimata pārmaiņu iegrozošana - "*Latvijas nākotne Eiropas Savienībā.*", 30.11.2017., uz 9 lpp.
7. Kamaldiņa, Laura. Attīstība un sadarbība - "*Latvijas problēmu risināšana Eiropas Savienības kontekstā.*", 30.11.2017., uz 12 lpp.
8. Katkovska, Lāsma. ES pilsonība - "*Eiropas Savienības (ES pilsoņa) brīvas personas kustības tiesiskais noregulējums saistībā ar Latvijas (Latvijas pilsoņa) nacionālajām tiesībām.*", 29.11.2017., uz 8 lpp.
9. Krakops, Krišjānis. "*Latvija un jaunā pasaule*", 30.11.2017., uz 9 lpp.
10. Krēsliņa Lūcija Kristiāna. "*Kāda būs Latvijas loma un kā tā attīstīsies jaunajā Eiropas Savienības (ES) valstu saimē līdz 2030.gadam, ņemot vērā Lielbritānijas izstāšanos no 28 valstu ES 2019.gadā.*", 29.11.2017., uz 9 lpp.
11. Krusts, Edvarts. "*Cilvēktiesību jomas efektivitātes uzlabošana Latvijā.*", 30.11.2017., uz 12 lpp.
12. Medinieks, Helmut. Attīstība un sadarbība - "*Latvija un Eiropas Savienība kā vienots veselums.*", 29.11.2017., uz 7 lpp.
13. Sadovskis, Linards. "*Latvijas nākotne vienotā Eiropā.*", 30.11.2017., uz 10 lpp.
14. Smirnova Evelīna Viktorija. "*Latvija un tās turpmākā loma Eiropas Savienības valstu vidū līdz 2030.gadam.*", 30.11.2017., uz 7 lpp.
15. Tabuns, Otto. Ārpolitika un drošības politika - "*Droša Latvija stabilā Eiropā.*", 30.11.2017., uz 9 lpp.

6. Sabiedrības iesaiste

Projekta "*Latvijas nākotne...Eiropā..*" eseju konkursā tika aicināti piedalīties visi jaunieši neatkarīgi no tā, kur viņi šobrīd mācās, strādā, dzīvo - gan Latvijā, gan arī ārpus tās. Jaunieši tika aicināti uzrakstīt un iesniegt līdz 2017.g. 30.novembrim argumentētu eseju par to, kāda būs Latvijas loma un kā tā attīstīsies jaunajā ES valstu saimē līdz 2030.gadam, ņemot vērā Lielbritānijas izstāšanos no 28 valstu ES.

Eseju konkurss tika izsludināts 2017.gada 18.septembrī un plaši izziņots gan sociālajos medijos, gan izsūtīta informācija vairāk nekā 770 pamatskolu, vidējo un profesionālo izglītības iestāžu vadītājiem; valsts un privāto augstskolu rektoriem un pasniedzējiem fakultāšu dekanātos, katedrās un koledžās visā Latvijā. Tāpat arī tika informēti vairāk nekā 450 NVO, nozaru asociācijas, arodbiedrības un to apvienības Latvijā, kā arī Latvijas iedzīvotāji ārvalstīs. Pēc projekta informācijas publicēšanas sociālā tīmeklī *Facebook* to septiņu dienu laikā bija jau aplūkojuši vairāk nekā 15 tūkstoši lietotāji (jaunieši vecumā no 17 līdz 35 gadiem).

7. Pateicība

Latvijas mēroga projekta "Latvijas nākotne ... Eiropā.." eseju konkursa kontekstā vēlos pateikties eseju konkursa dalībniekiem par veltīto laiku savu ideju iesniegšanai konkursa žūrijas komisijai, tāpat arī visiem žūrijas komisijas dalībniekiem par ieguldīto darbu, vērtējot konkursa dalībnieku iesniegtās esijas.

Vēlos pateikties par:

1) informatīvo atbalstu:

- Valsts kancelejas vadībai, jo īpaši tās direktoram **Jānim Citskovska** kungam un Komunikācijas departamenta vadītājas vietniecei **Justīnei Deičmanes** kundzei!
- Izglītības un zinātnes ministrijas vadībai, jo īpaši tīmekļa vietnes <http://jaunatne.gov.lv> administrētājiem un Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras vadībai: direktorei **Dainai Sproģes** kundzei, komunikācijas daļas vecākajai referentei **Kintijai Bulavas** kundzei.

2) telpas nodrošināšanu eseju konkursa apbalvošanas ceremonijas laikā:

- Eiropas Komisijas Latvijā pārstāvniecības vadītājai **Innai Šteinbukas** kundzei un komunikācijas nodaļas vadītājai **Jeļenai Ābolas** kundzei,
- Eiropas Parlamenta Informācijas biroja Latvijā vadītājai **Martai Rībeles** kundzei un sabiedrisko attiecību pārstāvei **Jolantai Bogustovas** kundzei,
- ES Mājas Sarunu istabas vadītājai **Anitai Jansones** kundzei un viņas kolēģiem!

Pateicos **Veraī Zajecas** kundzei un **Olevam Nikera** kungam par sniegtajiem padomiem projekta īstenošanas laikā!

8. Turpmākais

Konkursa ietvaros apkopotās idejas tiks iesniegtas:

- valsts politikas plānotājiem;
- publicētas tīmekļa vietnē [Eiropas Jaunatnes Portālā](http://www.fb.com/LatvijasNakotneEiropa) un sociālajos tīmekļos <https://www.fb.com/LatvijasNakotneEiropa>, <https://twitter.com/LVNakotneEiropa> un <https://www.draugiem.lv/user/2937809/blog>;
- publicētas citu atbalstītāju tīmekļa vietnēs un plašsaziņas līdzekļos.

9. Kopsavilkums par projekta "*Latvijas nākotne ... Eiropā*" vadītāju

Uldis Šalajevs (35) ir Vidzemnieks no Madonas novada Ļaudonas pagasta un kopš 2012.gada janvāra ir arī ilggadīgs jaunais mecenāts, kurš jau uz šo brīdi ir finansiāli atbalstījis 10 talantīgus Latvijas Lauksaimniecības universitātē (LLU) studējošos jaunos inženierzinātņu studentus. Ulda Šalajeva stipendija tiek finansēta no viņa personīgajiem ienākumiem, par to nesaņemot nodokļu atlaides. Viņa stipendija konkursa kārtībā kopš 2012.gada 16.janvāra sadarbībā ar LLU Attīstības fondu tiek piešķirta vienam stipendijas kandidātam/-ei uz vienu studiju semestri.

U.Šalajevs 1990.gadā uzsāka mācības Mārcienas pamatskolā, 1999.gadā pabeidza Ļaudonas vidusskolu (pašreiz - Andreja Eglīša Ļaudonas vidusskola), savukārt 2003.gadā – ieguva "Mazā uzņēmuma grāmatvedis" kvalifikāciju Ērgļu arodividusskolā (pašreiz – Priekuļu tehnikums "Ērgļi") un 2007.gadā - absolvēja Latvijas Lauksaimniecības universitāti (LLU) informācijas tehnoloģijās Jelgavā. Jaunietis studentu apmaiņas *Erasmus* programmas ietvaros 2005.gadā studējis Avans Universitātē 's-Hertogensbosh pilsētā Nīderlandē "Eiropas projektu semestra" (*Erasmus*). Pēc divu gadu pieredzes Eiropas Savienības fondu jautājumos valsts pārvaldē Latvijā, U.Šalajevs kopš 2009.gada strādā Eiropas Savienības institūcijās Briselē. Viņš uzsāka savu starptautisko karjeru kā stažieris Eiropas Parlamentā (2009.-2010.g.) Briselē. 2010.gada pavasarī vienaudži ievēlēja Uldi par Eiropas Parlamenta Stažieru asociācijas (EPSA) prezidentu, kur viņš brīvprātīgi kopā ar EPSA valdi organizēja [seminārus un konferences Eiropas Parlamenta stažieriem](#), piem., par karjeru starptautiskajā vidē, par lobēšanu, pieaicinot kā klausītājus praktikantus no citām ES institūcijām. U.Šalajevs pēc tam strādāja vairākos Eiropas Komisijas ģenerāldirektorātos, t.sk., Eiropas Ārējās darbības dienestā (EEAS; 2011-2013.g.). No 2013.gada decembra līdz 2015.gada 31.maijam, Uldis strādāja Eiropas Savienības komisāru kabinetos Eiropas Komisijā Briselē, savukārt ar 2015.gada 1.jūniju – Eiropas Komisijas Preses dienestā, ikdienā komunicējot angļu, vācu, franču un krievu svešvalodās.

Gan profesionālās izglītības ieguves, gan arī studiju laikos U.Šalajevs ir nemitīgi pilnveidojis savas prasmes un iemaņas ar neformālās izglītības līdzekļiem, kas ir vainagojušies pat ar vairākām

Uldis Šalajevs
Mecenāts, "ONE" Jaunatnes
vēstnieks Beļģijā
© Foto: no U.Šalajeva privātā
arhīva, 07.2017.

atzinībām un apbalvojumiem. Piemēram, par teicamiem un izciliem akadēmiskajiem sasniegumiem un nozīmīgām sabiedriskām aktivitātēm gan Ērgļu arodvidusskolas laikā, gan arī Latvijas Lauksaimniecības universitātes laikā U.Šalajevam nodibinājums "*Vītolu fonds*" piešķīra a/s "Māras banka" (01.01.2004.-31.07.2005.) un a/s "Sampo banka" (31.07.2005.-01.06.2006.) [pašreiz - *Danske Bank*] stipendijas, savukārt LLU 2006./2007.studiju gadā – prestižo LLU Senāta stipendiju. Zīmīgi, ka par aktīvo darbību Latvijas studentijas labā 2006.gada 9.decembrī Latvijas Studentu apvienība (LSA) viņam piešķīra balvu "Studentu Gada balva 2006" nominācijā "Gada LSA domnieks".

Savā brīvajā laikā paralēli pēc saviem profesionālajiem pienākumiem ES institūcijās Briselē, Uldis Šalajevs aktīvi arī šodien iesaistās dažādos brīvprātīgos darbos. Piemēram, starptautiskā, nevalstiskā organizācija "[ONE](#)", kuras biedru skaits pārsniedz deviņus miljonus iedzīvotājus pasaulē, š.g. februārī atkārtoti, trešo reizi, iecēla Uldi Šalajevu par ONE Jaunatnes vēstnieku Beļģijā (*angliski – ONE Youth Ambassador in Belgium in 2018*; pirmo reizi – 2016.gada 21.martā). ONE Jaunatnes vēstnieks Beļģijā ciešā sadarbībā ar starptautiskajiem sadarbības partneriem, t.sk. ar Eiropas Parlamenta deputātiem un ES likumdevējiem cīnās pret badu, pārtikas trūkumu un *nepietiekamu uzturu* cilvēkiem pasaulē, iestājas par pastiprinātu pasākumu ieviešanu finanšu darījumu pārredzamībā jo īpaši nabadzības apkarošanas programmās, kā arī mazina HIV/AIDS epidēmijas pieaugošo izplatīšanos pasaulē, it īpaši Āfrikā. Kopš pagājušā gada sākuma, U.Šalajevs šajā programmā ir pirmais un vienīgais Latvijas pārstāvis. Jaunieceltā vēstnieka Ulda Šalajeva darbības termiņš ir viens gads un viņš savus pienākumus starptautiskajā arēnā veic brīvprātīgi.

10. Mecenāta Ulda Šalajeva projekts "Latvijas nākotne ... Eiropā.." eseju konkursa nolikums

Briselē, Beļģijas Karalistē

A P S T P R I N Ā T S
2017.gada 18.septembrī

Mecenāta Ulda Šalajeva projekts "Latvijas nākotne ... Eiropā.."

Eseju konkursa nolikums

1. **Konkursa temats:** Latvija un tās turpmākā loma Eiropas Savienības valstu vidū līdz 2030.gadam.
2. **Konkursa mērķis:** Veicināt Latvijas sabiedrības, jo īpaši jauniešu, aktīvu iesaisti Latvijas attīstības plānošanā turpmākās Eiropas Savienības attīstības kontekstā līdz 2030.gadam.
3. **Konkursa rīkotājs:** Mecenāts Uldis Šalajevs.
4. **Konkursa dalībnieki:**
 - 4.1. Esejas autors ir Latvijas jauniešis/-e vecumā līdz 35 gadiem (dzimis/-usi pēc 1982.gada 18.septembra).
 - 4.2. Esejas autors var būt tikai viena persona. Autoru kolektīvu darbi netiks izskatīti.
5. **Darba uzdevums:**
 - 5.1. Uzrakstīt eseju konkursa izsludinātā temata ietvaros.
 - 5.2. Īsumā raksturojot problēmu/-as Latvijā Eiropas Savienības kontekstā, konkursa dalībnieks pēc saviem ieskatiem piedāvā vairākus un konkrētus priekšlikumus šīs/šo problēmas/-u risināšanā, kas/kuras ir balstīts/-as uz vienu vai vairākiem Baltā grāmatā par Eiropas nākotni piedāvātajiem scenāriju ieskicējumiem.
6. **Darba uzdevuma izpildes nosacījumi:**
 - 6.1. Esejas apjoms: uzrakstīt argumentētu eseju viegli uztveramā zinātniskās valodas stilā, kurā ir ne mazāk kā 3000 un ne vairāk kā 5000 vārdu. Esejā maksimālais apjoms īsam problēmas aprakstam ir ne vairāk kā 20%, savukārt autora piedāvātais/-io problēmas/-u risinājuma/-u apraksts – vismaz 80% no kopējā esejas apjoma.
 - 6.2. Iesniegšanas forma: Esejai jābūt iesniegtai latviešu valodā, datorrakstā un teksta redaktora *MS Office Word* formātā (.doc/.docx). Eseja satur šī nolikuma 9.punktā ietvertu informāciju.
 - 6.3. Orģināldarbs: Esejai jābūt autora paša oriģināldarbam, tā nedrīkst būt iepriekš publicēta. Citējot vai pārfrāzējot kāda autora darbus, nepieciešams norādīt atsauci⁹.
 - 6.4. Šī konkursa kontekstā, katrs jauniešis/-e var iesūtīt tikai vienu eseju.
7. **Konkursa norise:** no 2017.gada 18.septembra līdz 2018.gada 28.februārim.
 - 7.1. 2017.gada 18.septembris - konkursa izsludināšana;

⁹ Atsauce: īsa norādes forma, ko lieto, lai parādītu, ka izmantots ir cita autora darbs vai ideja. Uz izmantotajiem avotiem un literatūru jāatsaucas (jānorāda bibliogrāfiskā norāde) gadījumos, kad tekstā: 1) minēts citāts; 2) dots skaitlisks materiāls; 3) pieminēts vai aprakstīts kāds piemērs vai vienreizējs gadījums, kas nav vispārzināms; 4) izklāstīts kādas personas teiktais vai uzskati; 5) ir pieminēts kāds avots, zinātnisks pētījums, raksts. Atsauce nav nepieciešama vispārzināmai idejai vai izteicienam, kura autors nav identificējams. Gadījumos, kad rodas šaubas par atsaucē nepieciešamību, jāizšķiras par labu atsaucē veidošanai.

- 7.2. līdz 2017.gada 30.novembrim plkst. 23:59 (UTC+2 stundas - Latvijas laiks) – eseju iesniegšanas termiņš;
- 7.3. no 2017.gada 1.decembra līdz 2018.gada 31.janvārim – žūrija izvērtē iesūtītās esejas;
- 7.4. līdz 2018.gada 9.gada februārim – konkursa rezultātu paziņošana;
- 7.5. 2018.gada 16.februārī - konkursa balvu pasniegšanas ceremonija.
- 8. Konkursa izsludināšana:** Eseju konkurss tiek izsludināts tīmekļa vietnēs "[Eiropas Jaunatnes Portāls](#)", sociālajos tīmekļos <https://www.draugiem.lv/user/2937809/blog>, <https://www.fb.com/LatvijasNakotneEiropa> un <https://twitter.com/LVNakotneEiropa>, kā arī plašsaziņas līdzekļos un atbalstītāju tīmekļa vietnēs.
- 9. Esejas noformējums šādā secībā:**
- 9.1. Titullapa ietver šādas ziņas par konkursa dalībnieku (norādītajā secībā, skat. 1.pielikumu):
- 9.1.0. Norāde "*Pieteikums mecenāta Ulda Šalajeva organizētajā eseju konkursā Latvijas nākotne ... Eiropā..*";
- 9.1.1. Latvijas novads;
- 9.1.2. Latvijas teritoriālā iedalījuma vienība (pagasts);
- 9.1.3. Uzvārds;
- 9.1.4. Vārds;
- 9.1.5. Kontaktinformācija: (mobilais tālrunis);
- 9.1.6. E-pasta adrese;
- 9.1.7. Pilna pasta adrese kandidāta faktiskajai dzīvesvietai (šādā secībā): iela un tās numurs/dzīvokļa numurs/mājas nosaukums, ciems, pagasts, novads, pasta indekss, valsts;
- 9.1.8. Eiropas Savienības politikas joma (skat. 3.pielikumu);
- 9.1.9. Esejas tēmas nosaukums;
- 9.1.10. Īss kopsavilkums: (*Maksimālais teksta ierobežojums: 250 vārdi*).
- 9.2. A. Latvijas problēmas/-mu raksturojums (Eiropas Savienības kontekstā). (*Esejā maksimālais teksta apjoms īsam problēmas/-u aprakstam ir ne vairāk kā 20% no kopējā esejas apjoma*).
- 9.3. B. Autora piedāvātais risinājums/-i iepriekš "A" sadaļā minētās problēmas/-u risināšanā. (*Esejā piedāvātās/-ie problēmas/-u risinājuma/u apraksts aizņem vismaz 80% no kopējā esejas apjoma*).
- 9.4. C. Nobeigums.
- 10. Konkursa balvu fonds:**
- 10.1. Projekta "*Latvijas nākotne ... Eiropā..*" idejas autors un tā direktors, mecenāts Uldis Šalajevs pasniegs labāko eseju autoriem diplomus un naudas balvas (pirms nodokļu nomaksas) šādā apjomā:
- 10.1.0. I.vietas ieguvējam/-ai - € 500 (1 persona);
- 10.1.1. II.vietas ieguvējam/-ai - € 300 (1 persona);
- 10.1.2. III.vietas ieguvējam/-ai - € 100 (2 personas).
- 10.2. Labākie 50 konkursa dalībnieki saņems pateicības rakstu par dalību konkursā.
- 11. Darbu iesūtīšana:**
- 11.1. Esejas dokumenta elektroniskais datnes nosaukums noformējams šāda formātā:
LATVIJAS_NOVADS_UZVARDI_Vards_Nosaukums

Piemērs: MADONAS NOVADS_BERZINA_Valda_Latvijas ietekme Eiropas politikas veidosana

- 11.2. Eseja iesniedzama, to elektroniski nosūtot uz e-pastu Uldis.Salajevs.Konkurss@gmail.com līdz šī nolikuma 7.2.apakšpunktā minētajam termiņam.

12. Darbu vērtēšana:

- 12.1. Konkursa iesūtītos darbus vērtēs šim konkursam īpaši izveidota žūrijas komisija.
12.2. Žūrijas komisija vērtēs eseju konkursa dalībnieku iesniegtās esejas, balstoties uz noteiktiem vērtēšanas kritērijiem (skat. 2.pielikumā).

13. Vērtēšanas kritēriji:

- 13.1. Argumentētās esejas vērtēšana ir subjektīva. Lai vērtēšanas procesā maksimāli samazinātu subjektīvo faktoru, katra darba vērtēšanā būs ne vairāk kā pieci vērtētāji, kuri neatkarīgi viens no otra novērtē darbu.
13.2. Vērtējumu vidējā aritmētiskā summa veido argumentētās esejas vērtējumu (maksimāli iegūstamais 20 punktu skaits attiecīgajā esejas satura vērtēšanas kritērijā; skat. 2.pielikumu).
13.3. Esejas tiek sarindotas atbilstoši žūrijas komisijas piešķirtajiem vērtējumiem dilstošā secībā, sākot ar tām, kuras ir saņēmušas lielāko punktu skaitu.
13.4. Ja vairākas esejas saņem vienādu punktu skaitu, pieņemot lēmumu par uzvarētāja noteikšanu, priekšroka tiek dota tās esejas autoram/-ei, kurš/-a atbilstoši šī nolikuma 2.pielikumā esošajā II.B.7.vērtēšanas kritērijā saņēmis/-usi lielāko punktu skaitu. Ja arī šajā kritērijā ir vienāds punktu skaits, lēmums par uzvarētāja noteikšanu tiek pieņemts, savstarpēji vienojoties gan ar žūrijas komisijas vadītāju, gan ar šī konkursa rīkotāju.
13.5. Esejas, kurām tika konstatētas neatbilstība atbilstoši šī nolikuma 2.pielikumā I.punktam (administratīvie kritēriji), tiek iekļautas eseju konkursa vērtēšanas saraksta beigās.

14. Autortiesības:

- 14.1. Pēc esejas saņemšanas eseju konkursa rīkotājs kļūst par esejas un visu no tās izrietošo autora mantisko tiesību, tai skaitā, publicēšanas un izplatīšanas tiesību, īpašnieku. Konkursa dalībnieku iesniegtie eseju darbi paliek konkursa rīkotāja īpašumā un var tikt izmantoti, atsaucoties uz autoru.
14.2. Ja rodas neskaidrības par šī nolikuma noteikumu interpretāciju, attiecīgo noteikumu skaidrojumu sniedz konkursa rīkotājs.

15. Rezultātu paziņošana un dalībnieku apbalvošana:

- 15.1. Uz balvu pasniegšanas ceremoniju tiks aicināti kopā desmit labākie eseju autori.
15.2. Konkursa rezultāti tiks izziņoti tīmekļa vietnē "[Eiropas Jaunatnes Portāls](http://EiropasJaunatnesPortals.lv)", sociālajos tīmekļos <https://www.fb.com/LatvijasNakotneEiropa>, <https://www.draugiem.lv/user/2937809/blog>, un <https://twitter.com/LVNakotneEiropa>, kā arī citu atbalstītāju tīmekļa vietnēs kā arī plašsaziņas līdzekļos.
15.3. Idejas no labākajiem darbiem tiks iesniegtas valsts politikas plānotājiem, publicētas tīmekļa vietnē "[Eiropas Jaunatnes Portāls](http://EiropasJaunatnesPortals.lv)" un tiešsaistes sociālajos tīmekļos <https://www.fb.com/LatvijasNakotneEiropa>, <https://www.draugiem.lv/user/2937809/blog>, un <https://twitter.com/LVNakotneEiropa>, kā arī citu atbalstītāju tīmekļa vietnēs un plašsaziņas līdzekļos.

16. **Vienādas attieksmes princips:** Eseju izvērtēšanā žūrija ievēro vienlīdzīgus principus, nediskriminējot tieši vai netieši konkursa dalībniekus pēc dzimuma, rases vai etniskas izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas.
17. **Personas datu aizsardzība:**
 - 17.1. Konkursa rīkotājs un žūrija ievēro Eiropas Savienības¹⁰ un Latvijas normatīvos aktus¹¹ attiecībā uz personas datu aizsardzību.
 - 17.2. Konkursa dalībnieku personas dati tiks izmantoti šajā nolikumā minētajiem mērķiem.
18. **Piezīmes:**
 - 18.1. Konsultācijas: Ja rodas jautājumi par darba uzdevumu - pieteikuma sagatavošanu, potenciālais konkursa dalībnieks var vērsties pie konkursa rīkotāja, nosūtot sev interesējošo jautājumu uz e-pastu: Uldis.Salajevs.Konkurss@gmail.com.
 - 18.2. Konkursa dalībnieku atbildība, pienākumi:
 - 18.2.0. Tikai un vienīgi konkursa dalībnieks ir atbildīgs par sniegto ziņu patiesumu.
 - 18.2.1. Konkursa uzvarētājs/-a, saskaņā ar Latvijas Republikas spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, ir atbildīgs par nepieciešamo nodokļu nomaksu Valsts kasē par šajā konkursā saņemto [mantisko un/vai naudas balvu \(prēmiju\)](#).
 - 18.2.2. Konkursa dalībnieka/uzvarētāja pienākums ir savstarpēji, vienojoties ar konkursa rīkotāju, atbalstīt publicitāti veicinošus pasākumus, ja tas ir nepieciešams, piemēram, sniegt intervijas.
 - 18.3. Konkursa rīkotāja atbildība un pienākumi: konkursa rīkotājs atbild par konkursa veiksmīgu norisi un publicitāti.
 - 18.4. Konkursa dalībnieks, iesniedzot pieteikumu, piekrīt šajā nolikumā minētajiem nosacījumiem.

¹⁰ Vispārīgā datu aizsardzības regula - Eiropas Parlamenta un Padomes [Regula \(ES\) 2016/679](#) (2016.gada 27.aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK

¹¹ [Fizisko personu datu aizsardzības likums](#)

1.pielikums

Esejas noformējums

Pieteikums mecenāta Ulda Šalajeva organizētajā eseju konkursā "Latvijas nākotne ... Eiropā.."

Ar šo pieteikumu apliecinu, ka piekrītu mecenāta Ulda Šalajeva projekta Latvijas nākotne ... Eiropā.."Eseju konkursa nolikumā minētajiem punktiem.

0. Titullapa [ietver šādas ziņas par konkursa dalībnieku (šādā secībā):]

Tikai 0'un C'sadaļās ietvertā informācija neattiecas uz eseju konkursa 2.pielikumā minētajiem I.5.vērtēšanas kritēriju Esejas apjoms."

1. Latvijas novads	2. Latvijas teritoriālā iedalījuma vienība (pagasts)	3. Uzvārds	4. Vārds	5.* Kontaktinformācija: (mobilais tālrunis) (+...).....	6.* E-pasta adrese
...	...	...	...	(+...).....	...@...

7.* Pilna pasta adrese kandidāta faktiskajai dzīvesvietai (šādā secībā): (iela un tās numurs/ dzīvokļa numurs/ mājas nosaukums, ciems, pagasts, novads, pasta indekss, valsts)	8. Eiropas Savienības politikas joma (no 3.pielikumā izvēlēties tikai vienu jomu)	9. Esejas tēmas nosaukums:
...	...	[Teksts]

10. Īss kopsavilkums: (Maksimālais teksta ierobežojums: 250 vārdi)	[Teksts, t.sk. norādot Latvijas problēmu/-as Eiropas Savienības kontekstā un tai/tām piedāvāto/-s risinājumu/-s]

* Tikai ar konkursa kandidāta piekrišanu šī informācija var tikt nodota trešajām personām, piemēram, publicitātes nolūkos.

A. Latvijas problēmas/-mu raksturojums (Eiropas Savienības kontekstā)

(Esejā maksimālais teksta apjoms īsam problēmas/-u aprakstam ir ne vairāk kā 20% no kopējā esejas apjoma).

[Teksts]

B. Autora piedāvātais risinājums/-i iepriekš "A" sadaļā minētās problēmas/-u risināšanā.

(Esejā piedāvātās/-ie problēmas/-u risinājuma/u apraksts aizņem vismaz 80% no kopējā esejas apjoma).

[Teksts]

C. Nobeigums

[Teksts]

2.pielikums

Mecenāta Ulda Šalajeva projekta "Latvijas nākotne ... Eiropā.." eseju konkursa vērtēšanas kritēriji

Vērtēšanas kritēriju VEIDS	KRITĒRIJI	VĒRTĒJUMS
I. Administratīvie:	ATBILST/NEATBILST	
	1. <u>Iesniegšanas termiņš</u> Eseja iesniegta elektroniski tikai vienu reizi līdz 2017.gada 30.novembrim plkst. 23:59 (UTC+2 stundas - Latvijas laiks).	Atbilst/Neatbilst Ja "Neatbilst": Atkārtoti iesniegtās esejas un/vai arī pēc eseju iesniegšanas datuma un laika iesniegtā eseja netiek vērtēta, tādējādi konkursanta dalība šajā eseju konkursā tiek automātiski diskvalificēta.
	2. <u>Iesniegšanas forma</u> Eseja ir iesniegta datorrakstā. Tā ir iesniegta uz konkursam paredzētajā pieteikuma formā.	Atbilst/Neatbilst Ja "Neatbilst": Ja eseja nav iesniegta uz konkursam paredzētās pieteikuma formas, tā netiek vērtēta, tādējādi konkursanta dalība šajā eseju konkursā tiek automātiski diskvalificēta .
	3. <u>Mērķauditorija:</u> Esejas autors ir Latvijas jauniešis/-e vecumā līdz 35 gadiem (dzimis/-usi pēc 18.09.1982.).	Atbilst/Neatbilst Ja "Neatbilst": Ja esejas autors ir vecāks par 35 gadiem, eseja netiek vērtēta, tādējādi autora dalība šajā eseju konkursā tiek automātiski diskvalificēta.
	4. <u>Valoda:</u> Eseja iesniegta latviešu valodā.	Atbilst/Neatbilst Ja "Neatbilst": Ja iesniegtā eseja ir citā, nevis latviešu, valodā, tā netiek vērtēta, tādējādi autora dalība šajā eseju konkursā tiek automātiski diskvalificēta.
	5. <u>Esejas apjoms:</u> Eseja, kurā ir ne mazāk kā 3000 un ne vairāk kā 5000 vārdu. Esejā maksimālais apjoms īsam problēmas aprakstam ir ne vairāk kā 20%, savukārt piedāvātais/-ie problēmas/-u risinājuma/-u apraksts – vismaz 80% no kopējā esejas apjoma.	Atbilst/Neatbilst Ja "Neatbilst": Ja iesniegtā eseja satur mazāk nekā 3000 vārdu, tā netiek vērtēta, tādējādi autora dalība šajā eseju konkursā tiek automātiski diskvalificēta.
II. Saturs	Maksimālais punktu skaits: 20 punkti (1 – viszemākais novērtējums;	

	20 – visaugstākais novērtējums)	
	A. Latvijas problēmas/-mu raksturojums (Eiropas Savienības kontekstā)	
1. Īss, kodolīgs, patiens uz viegli pārbaudāmiem faktiem balstīts Latvijas <u>problēmas/-mu raksturojums</u> Eiropas Savienības kontekstā.		No 1 līdz 20 punktiem
2. Esejas atbilstība tematam: autora izklāstītā/-s Latvijas problēma/-s balstās uz vienu vai vairākiem <u>Baltajā grāmatā par Eiropas nākotni</u> piedāvātajiem scenāriju ieskicējumiem.		No 1 līdz 20 punktiem
3. Valodas lietojuma stils: autors izmantojis viegli saprotamu zinātniskās valodas stilu. <i>Piemēram, stingri tiek ievērotas valodas un rakstības normas; monologa raksturs; emocionāli neitrāli valodas izteiksmes līdzekļi; speciālā terminoloģija; precizitāte; skaidrība; fakti; analīze; secinājumi; formulējumi; definīcijas; paskaidrojoši vārdi, iesprausti vārdi un iespraustas konstrukcijas; citāti.</i>		No 1 līdz 10 punktiem
4. Satura oriģinalitāte.		No 1 līdz 20 punktiem
B. Autora piedāvātais risinājums/-i iepriekš autora minētās problēmas/-u risināšanā:		Maksimālais punktu skaits: 20 punkti (1 – viszemākais novērtējums; 20 – visaugstākais novērtējums)
5. Autora piedāvātais risinājums/-i ir cieši saistīts ar esejā izklāstīto Latvijas problēmu/-ām.		No 1 līdz 20 punktiem
6. Esejas izkārtojums - loģisks, saskaņots, vienots, piemērots mērķim, virzīts uz konkrētiem autora izteiktajiem priekšlikumiem, ierosinājumiem problēmas/-u risināšanā.		No 1 līdz 10 punktiem
7. Saturs - konkrēts, pārliecinošs, atbilstošs, radošs, saprotams.		No 1 līdz 20 punktiem
8. Viedoklis - skaidrs, konsekvents.		No 1 līdz 20 punktiem

3.pielikums

No zemāk piedāvātajām Eiropas Savienības politikas jomām, lūdzu izvēlēties un norādiet 1.pielikuma 10.punktā tikai vienu jomu, kura visvairāk skar konkursa kandidāta esejā minēto tematiku:

1. Attīstība un sadarbība
2. Audiovizuālā joma un plašsaziņas līdzekļi
3. Ārpolitika un drošības politika
4. Budžets
5. Cilvēktiesības
6. Daudzvalodība
7. Digitālā ekonomika un sabiedrība
8. Ekonomikas un monetārās lietas
9. Enerģētika
10. ES pilsonība
11. Humānā palīdzība un civilā aizsardzība
12. Institucionālie jautājumi
13. Izglītība, mācības
14. Jaunatne, sports
15. Jūrlietas un zivsaimniecība
16. Kaimiņattiecības, paplašināšanās
17. Konkurence
18. Krāpšanas apkarošana
19. Kultūra
20. Lauksaimniecība, lauku attīstība
21. Muita
22. Nodarbinātība un sociālie jautājumi
23. Nodokļi
24. Patērētāji
25. Personāla politika
26. Pētniecība un jauninājumi
27. Reģionālā un pilsētvides politika
28. Tieslietas, iekšlietas, migrācijas politika
29. Tirdzniecība
30. Transports
31. Uzņēmējdarbība
32. Veselība, pārtikas nekaitīgums
33. Vide, klimata pārmaiņu iegrozošana
34. Vienotais tirgus
35. Zinātne, izpēte, inovācijas, kosmos